

**Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігі
Техникалық және кәсіптік білім департаменті**

**2026–2027 оқу жылында техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі
білім беру ұйымдарындағы оқу процесін ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулық-
әдістемелік ұсынымдар**

Астана - 2026

Мазмұны

№	Кіріспе	3
1.	Нормативтік құқықтық актілер	5
2.	Білім күнін өткізу	12
3.	Білім беру бағдарламаларын әзірлеу	13
4.	ТжКОББ бағдарламаларын жоғары білім беру бағдарламаларымен үйлестіру (синхронизациялау)	14
5.	Жұмыс оқу жоспарлары мен жұмыс оқу бағдарламаларын әзірлеу	15
6.	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің мамандықтары мен біліктіліктерінің сыныптауышы	16
7.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар үшін оқу процесін ұйымдастыруға қатысты	
8.	Ерекше білім беру қажеттіліктері бар (зияты зақымдалған) адамдарға арналған техникалық және кәсіптік білімнің арнайы білім беру бағдарламаларын әзірлеу	18
9.	Білім беру бағдарламаларының тізілімі туралы	19
10.	ТжКОББ ұйымдарының білім алушыларының кәсіптік практикасын ұйымдастыру және өткізу	20
11.	Дуальды оқыту шеңберінде оқу процесін ұйымдастыру	21
12.	Кәсіпорындардың өтінімдері бойынша кадрларды мақсатты даярлау	23
13.	Ірі бизнес өкілдерінің колледждерге қамқорлығы	24
14.	Демонстрациялық емтиханды ұйымдастыру және өткізу	25
15.	Онлайн оқыту нысанында оқу процесін ұйымдастыру	
16.	Білім алушылар мен педагогтердің академиялық ұтқырлығын ұйымдастыру	26
17.	WorldSkills(Ворлдскиллс) қозғалысының дамуы	27
18.	ТжКОББ ұйымдарында «Қазақ тілін оқытудың үздік авторлық әдістемесі» республикалық конкурсын өткізу	29
19.	ТжКОББ ұйымдарындағы тәрбие жұмысы	
20.	Кәсіби шеберлік конкурстарын өткізу	33
21.	Педагогтердің кәсіби дамуы	34
22.	ТжКОББ ұйымдарының бірінші басшыларының кәсіби дамуы, ротациясы	35
23.	Педагогтерді аттестаттауға қатысты	36
24.	Түлектерді жұмыспен қамтуға қатысты	
25.	Тарихи деректері бар дипломдарды цифрландыру туралы	37
26.	Ұлттық білім беру деректер қорын (ҰБДҚ) толтыру туралы	38
27.	Колледждерді интернационалдандыру туралы	39
28.	Колледждерді бейіндеу туралы	
29.	Мамандықтар бойынша материалдық-техникалық базамен жабдықтау	40
30.	Білім алушылардың білімін бағалау сапасын арттыру мақсатында ТжКОББ ұйымдарында академиялық адалдық қағидаттарын енгізу	41
31.	ТжКОББ-ны трансформациялау жөніндегі Жол картасы	42
32.	2026–2027 оқу жылында техникалық және кәсіптік білім берудің тартымдылығын, жұмысшы мамандықтарының беделін арттыру	

Кіріспе

2026 жылы Қазақстан Республикасының жаңа Конституциясы қабылданды. 15 наурызда республикалық референдумда қабылданған жаңа Конституция ел дамуының негізгі қағидаттары мен құндылықтарын айқындап, оның нормаларын қоғамдық өмірдің барлық саласында, оның ішінде техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру жүйесінде (бұдан әрі – ТЖКОББ) іске асыруға негіз болды.

Осыған байланысты ТЖКОББ жүйесінде білім беру және тәрбие процесінің мазмұны Конституцияда бекітілген негізгі нормалар мен құндылықтарға сәйкес айқындалады.

Конституцияда бекітілген адам құқықтары мен бостандықтарын, заңдылықты, азаматтық жауапкершілікті, еңбекке құрметті, білім алуға құқықты және қоғам мен мемлекет алдындағы жауапкершілікті қамтамасыз ету қағидаттары техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру жүйесінің мазмұнында және тәрбие жұмысында көрініс табады.

Осыған байланысты ТЖКОББ ұйымдарындағы білім беру процесі Қазақстан Республикасының Конституциясына, білім беру саласындағы заңнамаға, сондай-ақ мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттарына (бұдан әрі – МЖМБС) сәйкес ұйымдастырылады.

Конституциялық нормаларды іске асыру мақсатында ТЖКОББ саласындағы нормативтік құқықтық актілердің, білім беру бағдарламаларының, оқу жоспарлары мен оқу бағдарламаларының мазмұнын Конституцияда бекітілген негізгі қағидаттар мен құндылықтарға сәйкес келтіру қамтамасыз етілді.

ТЖКОББ жүйесінде Конституциялық нормалар мен құндылықтарды іске асырудың негізгі бағыттары:

1. Адам құқықтары мен бостандықтарын құрметтеу – білім алушылардың құқықтарын сақтау, олардың қадір-қасиетін құрметтеу, кемсітушілікке және зорлық-зомбылықтың кез келген түріне жол бермеу.

2. Заң және тәртіп қағидаттарын қалыптастыру – білім алушылардың құқықтық сауаттылығын арттыру, Конституция мен заңдарды құрметтеуге, құқықтық жауапкершілікке және құқық бұзушылықтардың алдын алуға бағытталған тәрбие жұмыстарын күшейту.

3. Азаматтық жауапкершілік пен патриотизмді дамыту – білім алушылардың Қазақстан Республикасының азаматы ретіндегі жауапкершілігін, елдің қоғамдық өміріне белсенді қатысуын, мемлекеттік рәміздерге, тарихқа, мәдениетке және ұлттық құндылықтарға құрметін қалыптастыру.

4. Экологиялық мәдениет пен қоршаған ортаға жауапкершілікпен қарауды қалыптастыру – білім алушылардың табиғи ресурстарды ұқыпты пайдалану, қоршаған ортаны қорғау, экологиялық қауіпсіздік және орнықты даму қағидаттары туралы білімдерін кеңейту, экологиялық жауапкершілігін арттыру және күнделікті өмірде экологиялық мінез-құлық дағдыларын қалыптастыру.

5. Еңбек құндылығын дәріптеу – ТЖКОББ жүйесінің негізгі миссиясына сәйкес еңбекке құрметпен қарауды, кәсіби жауапкершілікті, еңбек мәдениетін, адал еңбекті және өз мамандығына жауапкершілікпен қарауды қалыптастыру.

6. Адалдық және академиялық адалдық қағидаттарын енгізу – білім алушылардың оқу процесіндегі адалдығын, жауапкершілігін, білімді өз бетінше меңгеруін және бағалау нәтижелерінің объективтілігін қамтамасыз ету.

7. Ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды нығайту – мемлекеттік тілге, Қазақстан халқының мәдениеті мен дәстүрлеріне, тарихи мұрасына, сондай-ақ қоғамдағы өзара құрмет пен келісім құндылықтарына тәрбиелеу.

8. Кәсіби және әлеуметтік жауапкершілікті қалыптастыру – білім алушылардың таңдаған мамандығына қажетті кәсіби құзыреттермен қатар, коммуникация, командалық жұмыс, көшбасшылық, жауапкершілік және әлеуметтік өзара іс-қимыл дағдыларын дамыту.

Осы бағыттар ТЖКОББ ұйымдарының білім беру бағдарламаларының мазмұнында, жалпы кәсіптік және арнайы пәндерді оқытуда, өндірістік оқыту мен кәсіптік практикада, сондай-ақ тәрбие және қосымша білім беру іс-шараларында жүйелі түрде іске асырылуы қажет.

Сонымен қатар, Конституциялық нормалар мен құндылықтарды білім алушылардың

күнделікті оқу және қоғамдық қызметімен байланыстыруға, олардың құқықтары мен міндеттерін түсіндіруге және қоғамның жауапты мүшесі ретінде қалыптасуына жағдай жасау маңызды.

Осыған байланысты облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары мен ТЖКОББ ұйымдары білім беру және тәрбие процесін ұйымдастыру кезінде Конституцияда бекітілген нормалар мен құндылықтардың мазмұнын ескеріп, оларды білім алушылардың кәсіби және азаматтық құзыреттерін қалыптастыру процесіне кіріктіру бойынша жұмысты қамтамасыз етуі қажет.

Мемлекет басшысының тапсырмасымен ТЖКБ жүйесін ауқымды трансформациялау іске асырылуда. Өңірлер үшін басым мамандықтарды анықтау және колледждерді сұранысқа ие кадрларды даярлауға бағдарлау бойынша экономиканың қазіргі және перспективалық қажеттіліктеріне бейімделуін қамтамасыз ету қажет.

Мемлекет басшысының тапсырмалары аясында ТЖКБ жүйесін трансформациялаудың 2025–2027 жылдарға арналған жол картасы бекітілді¹. Ол бүкіл жүйені жаңғыртуға және нарықтың ағымдағы сұраныстарына сай кадрлар даярлаудың икемді моделін құруға бағытталды.

ТЖКБ жүйесін трансформациялау алты негізгі бағытты қамтиды: инновациялық менеджментті енгізу, білім беру мазмұнын жаңғырту, бизнес пен колледждердің серіктестігін күшейту, педагогтердің кәсіби әлеуетін дамыту, цифрлық интеграцияны кеңейту және жүйені интернационалдандыру. Бұл бағыттар еңбек нарығының сұранысына сәйкес бәсекеге қабілетті кадрлар даярлауға және ТЖКБ жүйесінің сапасын жаңа деңгейге көтеруге негіз қалайды.

1. Нормативтік құқықтық актілер

Биыл ТЖКОББ жүйесінің нормативтік құқықтық базасын жетілдіру бойынша маңызды шаралар қабылданды.

Атап айтқанда, «Әлеуметтік заңнаманы жетілдіру мәселелері бойынша кейбір заңнамалық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» ҚР Заңымен Кәсіпкерлік кодексіне колледждердің оқу-өндірістік қызметін жүзеге асыру мүмкіндіктерін кеңейтуге бағытталған өзгерістер енгізілді. Бұған дейін Кәсіпкерлік кодексінің 192-бабына сәйкес мемлекеттік колледждердің оқу-өндірістік қызметін кеңейтуі монополияға қарсы органмен қосымша келісуді талап ететін.

Қабылданған өзгерістер нәтижесінде бұл шектеулер алынып тасталып, колледждер оқу-өндірістік процесс шеңберінде өндірілген өнімдері мен көрсетілген қызметтерді қосымша келісусіз өткізу мүмкіндігіне ие болды. Бұл колледждердің оқу-өндірістік қызметін дамытуға және студенттердің практикалық даярлығын сондай-ақ алынған кірістерді материалдық-техникалық базаны жаңғыртуға бағыттауға құқықтық негіз қалыптастырды.

Заңнамалық өзгерістер аясында колледждерге оқу процесінен бос уақытта дене шынықтыру-сауықтыру және спорт нысандарын жалға беру құқығы берілді.

Министрліктің колледждерді саралау жөніндегі құзыреті алынып тасталды. Сондай-ақ халықаралық кәсіби шеберлік конкурстарының жеңімпаздарына Ұлттық бірыңғай тестілеуді тапсырмай жоғары оқу орындарына түсу құқығы берілді.

«Білім туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 6-бабының 2 және 3-тармақтары толықтырылып, білім беру саласындағы жергілікті өкілді және атқарушы органдардың құзыретіне өңірлік кезеңнің жеңімпаздары болып табылатын білім алушылардың білім беру саласындағы уәкілетті орган айқындайтын тізбеге сәйкес жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық олимпиадаларға, ғылыми жобалар конкурстарына, орындаушылар конкурстарына, республикалық деңгейдегі спорттық жарыстарға, сондай-ақ республикалық және (немесе) халықаралық деңгейдегі кәсіби шеберлік конкурстарына қатысуын қамтамасыз ету бойынша норма бекітілді.

¹ Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2025 жылғы «06» қаңтардағы №6, Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы «06» қаңтардағы №3, Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2025 жылғы «06» қаңтардағы №4 бірлескен бұйрығы

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының қызметін ұйымдастыруда білім беру процесін, білім алушылардың құқықтары мен міндеттерін, педагогтердің кәсіби қызметін, цифрлық және инклюзивті білім беруді, сондай-ақ азаматтық, құқықтық және экологиялық мәдениетті қамтамасыз ету үшін төменде көрсетілген қолданыстағы нормативтік құқықтық актілерді басшылыққа алу ұсынылады.

Нормативтік құқықтық актілер тізбесі

1.	«Қазақстан Республикасының Конституциясы» Конституция 2026 жылы 15 наурызда республикалық референдумда қабылданды	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/K260000000
2.	«Білім туралы» Қазақстан Республикасының 2007 жылғы 27 шілдедегі № 319 Заңы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z070000319
3.	«Жасанды интеллект туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2025 жылғы 17 қарашадағы № 230-VIII ҚРЗ.	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z2500000230
4.	«Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңы 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI ҚРЗ.	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/Z1900000293
5.	«Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023 – 2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2300000249
6.	«2026 – 2030 жылдарға арналған «Қазақстан балалары» тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2026 жылғы 29 қаңтардағы № 56 қаулысы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2600000056
7.	«Балаларды зорлық-зомбылықтан қорғау, суицидтің алдын алу және олардың құқықтары мен саламаттығын қамтамасыз ету жөніндегі 2023 – 2025 жылдарға арналған кешенді жоспарды бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 31 тамыздағы № 748 қаулысы.	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2300000748
8.	«Қазақстан Республикасындағы инклюзивті саясаттың 2025 – 2030 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 30 желтоқсандағы № 1143 қаулысы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2400001143
9.	«Қоғамда заң мен тәртіп идеологиясын ілгерілету жөніндегі 2025 – 2030 жылдарға арналған тұжырымдаманы бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2025 жылғы 1 сәуірдегі № 200 қаулысы.	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/P2500000200

1.	Педагог лауазымдарының үлгілік біліктілік сипаттамаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2009 жылғы 13 шілдедегі № 338 Бұйрығы.	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V090005750
2.	«Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын қоспағанда, білім беру ұйымдарының білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200030721

	министрінің 2022 жылғы 24 қарашадағы № 473 бұйрығы	
11.	«Педагогтерді аттестаттаудан өткізу жөніндегі пилоттық жоба туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2026 жылғы 5 маусымдағы № 159-НҚ бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/G26HP000159
12.	«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың, бастауыш, негізгі орта, жалпы орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029031
13.	«Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, оларды аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 Бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V080005191
14.	«Білім беру ұйымдарында «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 26 мамырдағы № 123 бұйрығы	https://uba.edu.kz/qaz/nauka/9
15.	«Ұлттық білім беру деректер қоры» ақпараттық жүйесін қалыптастыру, сүйемелдеу, жүйелік-техникалық қызмет көрсету, интеграция және ақпараттық қауіпсіздікті қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 9 тамыздағы № 354 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029187
16.	«Орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім туралы құжаттардың түрлерін, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім туралы мемлекеттік үлгідегі құжаттардың нысандарын және оларды есепке алу мен беру қағидаларын, сондай-ақ білім беру ұйымдарында білім алуды аяқтамаған адамдарға берілетін анықтаманың нысанын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 28 қаңтардағы № 39 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1500010348
17.	«Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарын қоспағанда, тиісті типтердегі және түрлердегі білім беру ұйымдары қызметінің үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 31 тамыздағы № 385 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200029329
18.	«Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, орта білім беруді, сондай-ақ кредиттік оқыту технологиясын ескере отырып, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беруді жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 қарашадағы № 596 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1700016138

19.	«Мектепке дейінгі, орта білім беру ұйымдарын, сондай-ақ арнайы білім беру ұйымдарын жабдықтармен және жиһазбен жарақтандыру нормаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 70 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013272
20.	«Педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы № 83 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013317
21.	«Мемлекеттік білім беру ұйымдарының бірінші басшыларын ротациялауды жүргізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 11 қарашадағы № 559 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2100025128
22.	«Мемлекеттік білім беру ұйымдарының бірінші басшылары мен педагогтерін лауазымға тағайындау, лауазымнан босату қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 31 наурыздағы № 57 және Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 31 наурыздағы № 96 бірлескен бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2500035900
23.	«Мектепке дейінгі ұйымдардың және жалпы білім беретін мектептердің, лицейлер мен гимназиялардың мектепалды сыныптарының, орта, арнаулы, қосымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері жүргізу үшін міндетті құжаттардың тізбесін және олардың нысандарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 6 сәуірдегі № 130 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020317
24.	«Орта, қосымша, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында, оның ішінде қолайсыз ауа райы метеожағдайларында, сондай-ақ тиісті әкімшілік-аумақтық бірліктерде (жекелеген объектілерде) төтенше жағдай, шектеу іс-шаралары, оның ішінде карантин енгізілген, төтенше жағдайлар жарияланған кезде қашықтан оқыту бойынша және техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беретін оқу бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында онлайн-оқыту нысанында оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын, сондай-ақ қашықтан оқытуды ұсыну бойынша білім беру ұйымдарына қойылатын талаптарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 27 қарашадағы № 349 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2300033682
25.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтік кеңесінің жұмысын ұйымдастырудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2007 жылғы 24 қазандағы № 506 Бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V070004993
26.	«Білім беру объектілеріне қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар» санитариялық қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2021 жылғы 5 тамыздағы № ҚР ДСМ-76 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2100023890

27.	«Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарының білім беру бағдарламаларын әзірлеу, келісу және бекіту қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 4 мамырдағы № 175 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V200020567
28.	«Үздік педагог» атағын беру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 16 қаңтардағы № 12 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V15H0010279
29.	«Педагогтердің біліктілігін арттыру курстарын ұйымдастыру және жүргізу, сондай-ақ педагогтің қызметін курстан кейінгі қолдау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 95 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013420
30.	«Жалпы білім беретін пәндер бойынша республикалық және халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарының (ғылыми жарыстардың), орындаушылар конкурстарының, кәсіби шеберлік конкурстарының және спорттық жарыстардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы № 514 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1100007355
31.	«Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қызметті жүзеге асыратын террористік тұрғыдан осал объектілерінің терроризмге қарсы қорғалуын ұйымдастыру жөніндегі нұсқаулықты бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 30 наурыздағы № 117 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200027414
32.	«Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидаларын және бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы № 4 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2200026618
33.	«Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің жұмыс істеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 29 сәуірдегі № 92 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2500036047
34.	«Мүмкіндігі шектеулі балаларды арнайы психологиялық-педагогикалық қолдауға мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 29 желтоқсандағы № 532 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V22000031505
35.	«Мемлекеттік білім беру ұйымдары қызметкерлерінің үлгі штаттарын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2023 жылғы 21 шілдедегі № 224 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2300033166
36.	«Педагогтің жұмыс уақыты мен демалыс уақыты режимінің ерекшеліктерін айқындау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 21 сәуірдегі № 153 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020449

37.	«Білім беру ұйымдарына және олардың аумақтарына әкелуге тыйым салынған, оларда пайдаланылуы шектелген нәрселер мен заттардың тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 25 мамырдағы № 235 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2100022857
38.	«Жалпы білім беретін пәндер бойынша халықаралық олимпиадалар мен ғылыми жобалар конкурстарына (ғылыми жарыстарға) қатысушылар құрамын қалыптастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 19 қаңтардағы № 45 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V1600013088
39.	«Мемлекеттік ұйымдар Педагогтарының жалақысын есептеу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2020 жылғы 11 мамырдағы № 191 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2000020622
40.	«Мәдениет саласындағы білім беру ұйымдарын қоспағанда, білім беру ұйымдарында оқу-әдістемелік және ғылыми-әдістемелік жұмысты ұйымдастыру және жүзеге асыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 10 тамыздағы № 253 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/kaz/docs/V2300033285
41.	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтік кеңесінің жұмысын ұйымдастырудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің 2007 жылғы 24 қазандағы № 506 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V070004993
42.	Мәдениет және өнер, дене шынықтыру және спорт мамандықтары бойынша сырттай, кешкі оқу, онлайн-оқу, сондай-ақ экстернат нысандарында білім алуға жол берілетін техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мамандықтары мен біліктіліктерінің тізбесін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2010 жылғы 8 ақпандағы № 40 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V100006111
43.	Кәсіптік және техникалық білім беру саласындағы әлеуметтік әріптестік жөніндегі комиссиялардың үлгі ережесі мен қызметінің тәртібін бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2013 жылғы 29 тамыздағы № 361 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V130000876
44.	Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру саласындағы мемлекеттік қызмет көрсету қағидаларын бекіту туралы Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2015 жылғы 20 қаңтардағы № 19 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V15H0010297
45.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының жатақханаларында орындарды бөлу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 22 қаңтардағы № 66 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1600013487
46.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары үшін кәсіптік практиканы ұйымдастыру мен өткізу қағидаларын және практика базалары ретінде кәсіпорындарды (ұйымдарды) айқындау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы № 107 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1600013395

47.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру студенттерін жатақханалардағы орындармен қамтамасыз етуге мемлекеттік тапсырысты орналастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2018 жылғы 14 қыркүйектегі № 464 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017379
48.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарының студенттерін жатақханалардағы орындармен қамтамасыз етуге мемлекеттік тапсырыстың мөлшерін айқындау әдістемесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің м.а. 2018 жылғы 14 қыркүйектегі № 465 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017380
49.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімінен кейінгі білім беретін үздік ұйым» грантының мөлшерін және оны беру тәртібін белгілей отырып, оны беруге арналған конкурсты өткізу қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 21 қыркүйектегі № 484 бұйрығы.	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017540
50.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің мамандықтары мен біліктіліктерінің сыныптауышын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 27 қыркүйектегі № 500 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017564
51.	«Олимпиадалық резервтің республикалық, облыстық, республикалық маңызы бар қалалар мен астананың мамандандырылған мектеп-интернат-колледждері және спорттағы дарынды балаларға арналған облыстық, республикалық маңызы бар қалалар мен астананың мектеп-интернаттарын қоспағанда, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға қабылдаудың үлгілік қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 18 қазандағы № 578 бұйрығы.	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V1800017705
52.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары іске асыратын білім беру бағдарламаларының тізілімін жүргізу қағидалары, сондай-ақ білім беру бағдарламаларының тізіліміне енгізу және алып тастау негіздерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а. 2022 жылғы 7 қазандағы № 417 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200030099
53.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі және жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын ұйымдарда мемлекеттік білім беру тапсырысы негізінде білім алушылар үшін өтемақылар төлеу арқылы қысқы және жазғы каникул кезеңінде қалааралық теміржол және автомобиль көлігінде жеңілдікпен жол жүруді қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 15 желтоқсандағы № 497 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200031134
54.	«Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдары үшін жалпы білім беретін пәндер циклінің немесе модулінің үлгілік оқу бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 6 қаңтардағы № 1 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2300031666

55.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында оқытудың кредиттік технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 75 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2300032140
56.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарындағы тәрбиеленушілер мен білім алушылардың жекелеген санаттағы азаматтарына, сондай-ақ, қорғаншылық (қамқоршылықтағы) пен патронаттағы тұлғаларына тегін тамақтандыруды ұсыну» мемлекеттік қызмет көрсету қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 3 сәуірдегі № 82 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2300032226
57.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің білім беру бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарына оқуға түсу кезінде қабылдау квотасының мөлшерін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 15 тамыздағы № 261 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2300033298
58.	«Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдарында білім алушылар мен педагогтердің академиялық ұтқырлығын ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 31 наурыздағы № 58 бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2500035894
59.	«Формальды емес білім беру арқылы алынған оқыту нәтижелерін, сондай-ақ кәсіптік біліктілікті тану нәтижелерін тану қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2023 жылғы 24 қазандағы № 544 және Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 24 қазандағы № 322 бірлескен бұйрығы	https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2300033580
60.	Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің м.а., Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің және Қазақстан Республикасы Еңбек және халықты әлеуметтік қорғау министрінің 2025 жылғы 6 қаңтардағы № 6 (немесе тиісті ведомстволық нөмірлерімен) «Қазақстан Республикасының техникалық және кәсіптік білім беруді 2025–2027 жылдарға арналған трансформациялау жөніндегі жол картасын бекіту туралы» бірлескен бұйрығы	https://online.zakon.kz/Document/?doc_id=39739472&pos=1;-102#pos=1;-102

2. Білім күнін өткізу

«Білім күнін» өткізу форматын техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беру ұйымдары дербес айқындайды, бұл ретте білім алушылардың, педагогтердің және өндірістік оқыту шеберлерінің, жұмыс берушілер мен әлеуметтік әріптестердің қатысуын қамтамасыз ету ұсынылады.

Ұсынылатын тақырып – «Таза Қазақстан: Конституция құндылықтары – экологиялық мәдениет пен жауапкершіліктің негізі».

– **«Менің кәсіби таңдауым және болашақ мамандығым»** тақырыбында пікірталас немесе талқылау өткізу. Білім алушылардың таңдаған кәсібінің қоғам мен елдің әлеуметтік-экономикалық дамуы үшін маңызын, кәсіби жауапкершілік пен еңбекқорлықтың ролін талқылау;

– **«Конституция және мен»** тақырыбында шағын диспут немесе пікірталас өткізу. Талқылау барысында Қазақстан Республикасы Конституциясында бекітілген азаматтардың құқықтары мен міндеттері, заңды құрметтеу, еңбек ету, қоршаған ортаны қорғау, қоғамдық тәртіп пен қоғам алдындағы жауапкершілік мәселелерін кәсіби қызметпен байланыстыра қарастыру;

– **«Таза Қазақстан – менің жауапкершілігім»** тақырыбында экологиялық мәдениет пен жасыл технологияларды дамытуға бағытталған іс-шаралар ұйымдастыру. Білім алушылардың болашақ мамандығына сәйкес ресурстарды үнемдеу, қалдықтарды азайту, өндірістегі экологиялық қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау бойынша ұсыныстарын талқылау;

– заманауи технологияларды пайдалана отырып **«Қазақстанның болашағы – менің қолымда»** тақырыбында шығармашылық жұмыс әзірлеу. Интерактивті тақта, презентациялар, бейнематериалдар және жасанды интеллект құралдарын пайдалана отырып эссе, инфографика, бейнеролик, цифрлық жоба немесе болашақ мамандықтың ел дамуына қосатын үлесі туралы идеялар топтамасын әзірлеу;

– білім алушыларды адалдық, әділдік, жауапкершілік, еңбекқорлық, заңға құрмет және экологиялық мәдениет құндылықтарын күнделікті өмірде және кәсіби қызметте ұстануға бағдарлау.

Іс-шараның мазмұнында:

- білімнің адам мен қоғам дамуындағы рөлі;
 - Конституцияда бекітілген азаматтардың құқықтары мен міндеттері;
 - «Заң мен тәртіп» қағидаты, адалдық пен жауапкершіліктің маңызы;
 - білім алушының саналы таңдауы, еңбекке құрметі және болашақ маман ретінде қоғам алдындағы жауапкершілігі қамтылады.

Іс-шараның міндеттері:

- білім алушылардың бойында патриотизм, құрмет және азаматтық сана-сезім құндылықтарын қалыптастыру;
- өзара құрмет пен түсіністікке негізделген мәдениетті қалыптастыру;
- қатысушыларды өткен оқу жылының жетістіктері туралы ақпараттандыру.

3. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу

Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттарына сәйкес білім беру ұйымдарының қалауы бойынша білім беру бағдарламалары жұмыс берушілердің, кәсіптік стандарттардың (бар болса) және Worldskills (Ворлдскилс) кәсіптік стандарттарының (бар болса) өзгертін талаптарына сәйкес әр оқу жылының басында өзектендіріледі.

ТжКОББ ұйымының білім беру бағдарламалары мамандық/біліктілік бойынша кәсіби құзыреттерді қалыптастыруға, сондай-ақ білім алушылардың жалпыадамзаттық және ұлттық құндылықтарын дамытуға бағытталуы тиіс. Негізгі құндылықтарға тәуелсіздік пен отансүйгіштік, бірлік пен ынтымақ, әділдік пен жауапкершілік, заң мен тәртіп, еңбекқорлық пен кәсібилік, жасампаздық пен жаңашылдық жатады.

МЖМБС сәйкес білім алушылардың қосымша құзыреттері мен дағдыларын қалыптастыру мақсатында негізгі білім беру бағдарламасына (Major) қосымша микробіліктіліктер, сондай-ақ қосымша білім беру бағдарламалары (Minor) (майнор) енгізілуі қарастырылған.

Микробіліктіліктер білім алушылардың белгілі бір кәсіби қызмет саласындағы құзыреттерін кеңейтуге бағытталған және жекелеген еңбек функциялары мен дағдыларын орындауға мүмкіндік беретін дербес, автономды бірліктер ретінде қолданылуы мүмкін.

Қосымша білім беру бағдарламасы (Minor) (майнор) факультативтік сабақтарға көзделген сағаттар есебінен жүзеге асырылады. Кәсіби қызметте жасанды интеллект құралдарын игеруге бағытталған міндетті қосымша білім беру бағдарламасын (Minor) енгізу қажет.

Микробіліктілікті/қосымша білім беру бағдарламасын (Minor) (майнор) аяқтағаннан кейін білім алушыға меңгерген құзыреттерін растайтын сертификат беріледі.

Сондай-ақ Қоғамда заң мен тәртіп идеологиясын ілгерілету жөніндегі 2025 – 2030 жылдарға арналған тұжырымдаманы (Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2025 жылғы 1 сәуірдегі № 200 қаулысы) іске асыру мақсатында 2026-2027 оқу жылында бейініне қарамастан барлық мамандықтар үшін «Заң мен тәртіп» қағидатын көздейтін кемінде 2 академиялық кредит көлемінде міндетті факультативтік курсы енгізу қажет (факультативтік курсының бағдарламасы «Talap» КЕАҚ-ның ресми сайтында орналастырылған *сілтеме*: <https://talap.edu.kz/primenienie-pravovyh-i-antikorrupczionnyh-norm>).

Педагогикалық мамандықтардың білім беру бағдарламаларында базалық және кәсіптік модульдердің (жалпы кәсіптік және арнайы пәндердің) мазмұнында ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды оқытуға арналған құзыреттерді және инклюзивті білім беру ортасын құруға қажетті құзыреттерді қалыптастыру талаптары ескерілуі қажет.

Бұл ретте ТжКОББ ұйымдарының педагогикалық мамандықтарында білім алушылардың инклюзивті тәсілді іске асыруға базалық дайындығын қалыптастыру жөніндегі, ТжКОББ РОӘК-нің 2026 жылғы 1 сәуірдегі № 1 хаттамасымен бекітілген Әдістемелік ұсынымдарды басшылыққа алу ұсынылады.

Базалық және кәсіптік модульдердің (жалпы кәсіптік және арнайы пәндердің) мазмұнында экологиялық және (немесе) өнеркәсіптік қауіпсіздікке қойылатын заманауи талаптар мен «жасыл экономика» қағидаттары ескерілуі қажет.

Қылмыстық-атқару жүйесінің түзеу мекемелері жанында жұмыс істейтін білім беру ұйымдарында жалпы білім беретін пәндер мен жалпы міндетті модульдердің тізбесі осы мекемелер айқындайтын жағдайлар мен тәртіпті ескере отырып белгіленеді.

Білім беру ұйымының шешімі бойынша үлгілік оқу бағдарламаларында берілген жалпы білім беретін пәндер циклі/модулінің оқыту нәтижелері мен тақырыптары топтастырылып және ірілендіріліп берілуі мүмкін.

4. ТжКОББ бағдарламаларын жоғары білім беру бағдарламаларымен үйлестіру (синхронизациялау) туралы

Орта білімнен кейінгі білім беру бағдарламалары жоғары білім беру бағдарламаларымен үйлестіріледі және тиісті бейіні бойынша жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарымен келісіледі.

Білім беру бағдарламаларын үйлестірудің міндетті шарты – ТжКОББ ұйымы мен университет арасында ынтымақтастық туралы меморандумның/шарттың жасалуы.

Меморандумда/шартта колледж бен жоғары оқу орнының бірлескен қызметті жүзеге асыру жөніндегі ниеттері, білім беру бағдарламаларын бірлесіп әзірлеу туралы ережелер, тиісті білім беру деңгейлерінің үйлестірілген білім беру бағдарламалары негізінде оқыту нәтижелерін тану қағидаттары, колледж бен университеттің құқықтары мен міндеттерінің бөлінуі, колледж түлектері академиялық бакалавриатқа түскен кезде оқу мерзімін қысқарту шарттары айқындалады.

Үйлестірілген білім беру бағдарламасын әзірлеу кезінде жоғары оқу орнының пәндері ТжКОББ бағдарламасының жалпыға міндетті, базалық немесе кәсіптік модульдеріне кіріктіріледі.

Пәндердің модульдер бойынша матрицасын әзірлеу барысында ТжКОББ ұйымдары меңгерілген пәндерді қайта есепке алуды қамтамасыз ету мақсатында пәндердің атауларын жоғары білім беру ұйымдарымен келіседі.

Оқыту нәтижелерін есепке алу ТжКОББ мен жоғары білімнің білім беру бағдарламаларының мазмұнын салыстыру негізінде жүзеге асырылады.

Оқыту нәтижелерін қайта есепке алу үшін пән бойынша кредиттер/сағаттар көлемі теориялық оқыту, зертханалық-практикалық сабақтар, курстық жоба/жұмыс, студенттің өзіндік жұмысы, өндірістік оқыту, кәсіптік практика, факультативтік сабақтар, консультациялар сағаттары негізінде есептеледі.

Үйлестірілген білім беру бағдарламасын әзірлеу барысында 2025 жылғы 29 желтоқсандағы №5 ТжКОББ РОӘК хаттамасымен бекітілген ТжКОББ-дегі оқыту нәтижелерін есепке алу және білім беру бағдарламаларының жоғары білім беру бағдарламаларымен сабақтастығы мен үйлестірілуін қамтамасыз ету жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды басшылыққа алу ұсынылады.

5. Жұмыс оқу жоспарлары мен жұмыс оқу бағдарламаларын әзірлеу

Жұмыс оқу жоспарлары мен жұмыс оқу бағдарламалары білім беру бағдарламаларының және жалпы білім беретін пәндер циклі немесе модулі бойынша үлгілік оқу бағдарламаларының негізінде әзірленеді («Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңының 14-бабы).

Жұмыс оқу жоспарларын әзірлеу кезінде ТжКОББ ұйымдарының құқықтары:

- Тізілімге енгізілген білім беру бағдарламасы негізінде берілетін біліктіліктердің ретін, тізбесін және санын айқындауға;
- бір немесе бірнеше біліктілік бойынша кадрлар даярлау кезінде Тізілімге енгізілген мамандықтың білім беру бағдарламасындағы модульдер мен оқыту нәтижелерін таңдауға (қолдануға);
- білім беру базасына, сондай-ақ дуальды оқыту ерекшеліктеріне қарай жалпыға міндетті, базалық және кәсіптік модульдерді (жалпы кәсіптік және арнайы пәндерді) меңгеруге бөлінген кредиттер/сағаттар көлемін өзгертуге.

Жұмыс оқу жоспарлары мен жұмыс оқу бағдарламаларын әзірлеу барысында 2025 жылғы 29 желтоқсандағы № 5 ТжКОББ РОӘК-нің хаттамасымен бекітілген ТжКОББ мамандықтары бойынша жұмыс оқу жоспарлары мен жұмыс оқу бағдарламаларын әзірлеу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды пайдалану ұсынылады.

6. Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің мамандықтары мен біліктіліктерінің сыныптауышы

ҚР «Білім туралы» Заңының 5-бабы 44-тармағына сәйкес мүдделі орталық атқарушы органдардан, салалық қауымдастықтардан және жұмыс берушілерден келіп түскен ұсыныстарды ескере отырып, «Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімнің мамандықтары мен біліктіліктерінің сыныптауышына (бұдан әрі - Сыныптауыш) өзгерістер мен толықтырулар енгізіліп, ҚР Оқу-ағарту министрінің міндетін атқарушының 2026 жылғы 13 мамырдағы № 127-НҚ бұйрығымен бекітілді.

Сыныптауышта 06130100 Бағдарламалық қамтамасыз ету (түрлері бойынша) мамандығы «4S06130106 Жасанды интеллект технигі» біліктілігі, 09130100 Мейіргер ісі мамандығы «3W09130104 Медициналық ассистент», «3W09130105 Физиотерапевт ассистенті» біліктіліктерімен, 10150100 Туризм мамандығы «4S10150106 Гастрономиялық турларды ұйымдастырушы», «4S10150107 Виртуалды саяхат дизайнері» біліктіліктерімен толықтырылды.

Сонымен бірге, келесідей жаңа мамандықтармен: 07152000 Шахта пешіне техникалық қызмет көрсету және жөндеу мамандығы «3W07152001 Шахта пешін газдандырушы», «3W07152002 Тау-кен шахта пеші», «4S07152003 Техник» біліктіліктерімен, 07152100 Протездік-ортопедиялық және оңалту техникасы мамандығы «3W07152101 Протездік-ортопедиялық бұйымдардың механигі», «4S07152102 Протезші техник» біліктіліктерімен, 07241000 Уран өндірісі «3W07241001 Геотехнологиялық ұңғымалардың операторы», «3W07241002 Геотехнологиялық ұңғымаларды жерастында жөндеу операторы», «3W07241003 Сирек жер элементтерін бөлу жөніндегі аппаратшы», «4S07241003 Техник-технолог» біліктіліктерімен толықтырылды.

7. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар үшін оқу процесін ұйымдастыруға қатысты

Жыл сайын ТЖКОББ ұйымдарына түсетін және оқыту мен тәрбиелеуге арнайы (ерекше) тәсілдерді қажет ететін ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдардың саны артып келеді.

Техникалық және кәсіптік білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартына сәйкес ТЖКОББ ұйымдары арнайы топтарда білім алатын ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін арнайы білім беру бағдарламаларын әзірлейді (*Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 3 тамыздағы № 348 бұйрығы*).

Білім беру бағдарламаларын инклюзивті жағдайда меңгеретін мүмкіндігі шектеулі білім алушылар үшін жеке оқу жоспарлары мен білім беру бағдарламалары олардың даму ерекшеліктері мен әлеуеттік мүмкіндіктерін ескере отырып жасалады.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар үшін білім беру процесін ұйымдастыру кезінде олардың жеке білім беру қажеттіліктерін бағалауға негізделген арнайы жағдайлар көзделуі қажет. Бұл «Ерекше білім беру қажеттіліктерін бағалау қағидалары мен бағдарламаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы

12 қаңтардағы № 4 бұйрығымен реттеледі.

«Білім туралы» ҚР Заңының 45-бабына сәйкес білім беру ұйымының басшысы оқуға қабылдаудың үлгілік ережелерін бұзғаны немесе білім алу үшін арнайы жағдайлар жасамағаны үшін Қазақстан Республикасының заңдарында белгіленген тәртіппен жауапты болады.

Сонымен қатар, «Білім беру ұйымдарындағы психологиялық-педагогикалық қолдау қызметінің қызмет қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің

№ 92 бұйрығына сәйкес ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды оқытудың, кәсіби қалыптасуының және әлеуметтенуінің барлық кезеңдерінде үздіксіз психологиялық-педагогикалық қолдаумен қамтамасыз ету қажет.

Анықтама үшін: қаржыландыру нормативінде педагогтердің жылдық еңбекақы қоры, оқулықтарды, оқу-әдістемелік әдебиеттер мен оқу құралдарын сатып алу шығыстары, сондай-ақ өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканы өткізуге байланысты шығыстар қарастырылады.

Сонымен қатар, «Кадрлар даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларына» сәйкес (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 27 тамыздағы № 381 бұйрығымен бекітілген) колледждерде мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастырудың негізгі шарттарының бірі - ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар үшін қажетті жағдайлардың болуы (құрылыс нормаларының талаптарына сәйкес кіреберіс пандустары, жарық сигналдары, шақыру батырмасы, бейімделген санитариялық торап және тактильді бағыттау жолаларының болуы).

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды оқуға қабылдауды ұйымдастыру кезінде «Кәсіптік қызметтің жекелеген түрлерін, сондай-ақ жоғары қауіптілік көзімен байланысты жұмыстарды жүзеге асыруға арналған медициналық психиатриялық қарсы көрсетілімдер тізбесін бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау және әлеуметтік даму министрінің 2015 жылғы 31 наурыздағы № 188 бұйрығына сәйкес талапкерлердің таңдаған мамандығы бойынша психофизикалық ерекшеліктері ескерілуі қажет.

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы № 249 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасында (бұдан әрі – Тұжырымдама) техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беру үшін жағдай жасау қарастырылған: 2023 жыл – 70 %, 2024 жыл – 80 %, 2025 жыл – 90 %, 2026 жыл – 100 %, 2027 жыл – 100 %, 2028 жыл – 100 %, 2029 жыл – 100 %.

Осыған байланысты облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарында инклюзивті білім беру үшін жағдай жасау жөніндегі көрсеткіштердің орындалуын қамтамасыз етуі және тиісті мәліметтерді Ұлттық білім беру деректер қорына (ҰБДҚ) уақтылы енгізуі қажет.

8. Ерекше білім беру қажеттіліктері бар (зияты зақымдалған) адамдарға арналған техникалық және кәсіптік білімнің арнайы білім беру бағдарламаларын әзірлеу

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдарды арнайы топтарда оқыту кезінде арнайы білім беру бағдарламалары әзірленеді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар (зияты зақымдалған, жеңіл дәрежедегі ақыл-ой кемістігі бар) адамдарға арналған білім беру бағдарламаларын әзірлеу барысында жалпы білім беретін пәндер мен жалпыға міндетті модульдерінің тізбесі мен көлемін ТЖКОББ ұйымы білім алушының психофизиологиялық ерекшеліктері мен мамандық бейінін ескере отырып дербес айқындайды.

Жалпы білім беретін пәндердің тізбесі негізгі орта білім деңгейінде меңгерілген пәндер ескеріле отырып айқындалады.

Зияты зақымдалған білім алушылардың даму ерекшеліктерін ескере отырып, білім беру бағдарламасына алғашқы әскери дайындық сабағын енгізбеу ұсынылады.

Ерекше білім беруді қажет ететін адамдарға (зияты зақымдалған) арналған арнайы білім беру бағдарламаларында базалық және кәсіптік құзыреттер ең қарапайым еңбек операциялары

мен бастапқы технологиялық процестерді меңгеруге бағытталады. Бұл ретте теориялық материалдың көлемі барынша қысқартылып, практикалық әрекеттерді үлгі бойынша бірнеше рет қайталап орындауға басымдық беріледі.

Базалық және кәсіптік модульдер бойынша оқыту нәтижелері білім алушылардың қолжетімді дайындық деңгейіне бейімделеді, практикалық қызметке, күнделікті өмірлік жағдайларға және әлеуметтік бейімделуге бағдарланады, қарапайым еңбек және әлеуметтік дағдыларды қалыптастыруға бағытталады. Оқу жетістіктері көрнекі әрекеттерді орындау, нұсқауларды сақтау және қарапайым практикалық тапсырмаларды орындау арқылы бағаланады.

Ерекше білім беруді қажет ететін (зияты зақымдалған) білім алушылар үшін өзіндік жұмыс пен жазбаша бақылау түрлері қарастырылмайды. Қорытынды аттестаттау практикалық жұмысты орындау нысанында өткізіледі.

Бір нормативтік оқу мерзімі ішінде көлемі 138 кредитті/3312 академиялық сағатты құрайтын қолжетімді жұмысшы біліктілігі бойынша бір білім беру бағдарламасы меңгеріледі.

Белгілі бір мамандық бойынша жеке оқу тобын жасақтауға жеткілікті денсаулық мүмкіндіктері шектеулі талапкерлер саны болмаған жағдайда, білім беру ұйымы мұндай білім алушылар үшін инклюзивті білім беру ортасының қажетті жағдайларын қамтамасыз етуге міндетті. Денсаулық мүмкіндіктері шектеулі адамдарды оқыту басқа білім алушылармен бірлесіп жүзеге асырылады, бұл ретте олардың жеке даму ерекшеліктері мен әлеуеттік мүмкіндіктері ескеріле отырып, жеке оқу жоспары мен білім беру бағдарламасы бейімделеді.

Ерекше білім беру қажеттіліктері бар адамдар үшін оқу процесін ұйымдастыру және білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде «ТжКОБ жөніндегі республикалық оқу-әдістемелік кеңестің» 2026 жылғы 1 сәуірдегі № 1 хаттамасымен бекітілген техникалық және кәсіптік білім беру жүйесіндегі ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушыларды оқытуда тиімді педагогикалық тәсілдерді қолдану, оқу процесін бейімдеу және орынды түзетулер енгізу жөніндегі, сондай-ақ инклюзивті білім беру бағдарламаларын іске асыруға арналған бейімделген сабақтардың үлгілік модельдері мен практикалық құралдар жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды пайдалану ұсынылады.

9. Білім беру бағдарламаларының тізілімі туралы

«Білім туралы» Қазақстан Республикасы Заңының 17-бабының 2-тармағына және 20-бабына сәйкес ТжКОББ бағдарламаларының тізбесі ТжКОББ-нің білім беру бағдарламаларының тізілімінде (бұдан әрі – БББ тізілімі) қамтылады.

Тізілімді жүргізу, сондай-ақ білім беру бағдарламаларын Тізілімге енгізу және одан шығару негіздері Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрі міндетін атқарушының 2022 жылғы 7 қазандағы № 417 бұйрығымен бекітілген ТжКОББ ұйымдары іске асыратын білім беру бағдарламаларының тізілімін жүргізу қағидаларына сәйкес жүзеге асырылады.

Білім беру бағдарламасын (БББ) «ТжКОББ білім беру бағдарламаларының тізілімі» ақпараттық жүйесіне енгізу үдерісі төрт кезеңнен тұрады:

- 1) Білім беру ұйымының электрондық өтінім беруі;
- 2) ТжКОББ саласындағы нормативтік құқықтық актілерге сәйкестігіне бастапқы сараптама жүргізу (қажет болған жағдайда екі реттен аспайтын мерзімде пысықтауға жіберіледі);
- 3) Сарапшылар тобының БББ-на сараптама жүргізуі (қажет болған жағдайда екі реттен аспайтын мерзімде пысықтауға жіберіледі);
- 4) Қорытынды шешім қабылдау: БББ Тізілімге енгізу немесе өтінімді қабылдамау.

Өтінімнің мәртебесі колледждің жеке кабинетінде қадағаланады және «пысықтауға жіберілді», «Тізілімге енгізілді» немесе «қабылданбады» деген мәртебелердің бірімен көрсетіледі. Сараптаманың оң қорытындысы негізінде білім беру бағдарламасы Тізілімде тіркеліп, оған тіркеу нөмірі мен QR-код беріледі.

БББ сараптама жүргізілместен әкімші тарапынан жаңартылады, егер:

- 1) модульдің (пәннің) оқу жүктемесі көлемі кредиттер бойынша өзгерген, бірақ қолданыстағы оқу нәтижелері мен модульдер блогы (пәндер циклі) бойынша кредиттердің жалпы көлемі сақталған жағдайда;
- 2) модульдер блогы (пәндер циклі) бойынша оқу нәтижелерінің жалпы санының 25 % өзгертілген немесе толықтырылған жағдайда;
- 3) құзыреттердің 25 % өзгертілген жағдайда;
- 4) мәтінге техникалық түзетулер енгізілген жағдайда.

ТжКОББ ұйымдары төмендегі жағдайларда әкімші бекіткен қызметтер құнының преysкурантына сәйкес, өтініш берушінің қаражаты есебінен БББ-на сараптама жүргізу үшін ақылы негізде өтінім бере алады:

- 1) бюджет қаражатының бөлінген көлемі толық пайдаланылған кезде;
- 2) қабылданбаған өтінім бойынша қайта сараптама жүргізілген кезде;
- 3) ТжКОББ ұйымының бастамасы бойынша.

10. ТжКОББ ұйымдарының білім алушыларының кәсіптік практикасын ұйымдастыру және өткізу

ТжКОББ беру ұйымдары оқу практикасының жұмыс уақытын қолданыстағы заңнамаға сәйкес дербес айқындайды.

Осыған байланысты білім алушылардың оқу практикасы мен кәсіпорындардағы (ұйымдардағы) практикадан өтетін жұмыс күнінің ұзақтығы олардың жас ерекшеліктері мен өндіріс жағдайларын ескере отырып, еңбек заңнамасына сәйкес белгіленеді.

Практика базасы ретінде айқындалған кәсіпорынмен (ұйыммен) ТжКОББ ұйымдары үшін кәсіптік практиканы ұйымдастыру және өткізу қағидаларына және кәсіпорындарды (ұйымдарды) практика базасы ретінде айқындау қағидаларына сәйкес кәсіптік практиканы өткізу туралы шарт жасалады (Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 29 қаңтардағы № 107 бұйрығы).

Кәсіптік практиканы өткізу туралы шартты тараптардың электрондық цифрлық қолтаңбасын (ЭЦҚ) пайдалана отырып, Электрондық еңбек биржасының (Enbek.kz) ақпараттық жүйесі арқылы электрондық форматта жасауға жол беріледі. Электрондық еңбек биржасы арқылы жасалған электрондық шарт жазбаша нысанда жасалған шартпен тең заңды күшке ие.

Білім алушыны кәсіпорындарда (ұйымдарда) өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өту кезеңінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру ақылы қызметтерден түскен кірістер есебінен ерікті негізде жүзеге асырылады.

11. Дуальды оқыту шеңберінде оқу процесін ұйымдастыру

Дуальды оқытуға қатысты нормалар мынадай нормативтік құқықтық актілермен реттеледі:

- 1) Қазақстан Республикасының Еңбек кодексі (35, 116, 119-баптар);
- 2) Қазақстан Республикасының Азаматтық кодексі (Ерекше бөлім) (683–687 баптар);
- 3) «Білім туралы» Қазақстан Республикасының Заңы (1, 5, 6, 17, 45-1 баптар);

4) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 21 қаңтардағы № 50 «Дуальды оқытуды ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы» бұйрығы;

5) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 93 «Мектепке дейінгі ұйымдар, орта, ТЖКОББ ұйымдары үшін білім беру қызметтерін көрсетуге арналған үлгілік шарттардың, кәсіптік практиканы өткізуге арналған үлгілік шарттың және ТЖКОББ ұйымдары үшін дуальды оқыту туралы үлгілік шарттың нысандарын бекіту туралы» бұйрығы (бұдан әрі – ҚР БҒМ-нің № 93 бұйрығы);

6) Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 қарашадағы № 597 «Оқытудың кредиттік технологиясын ескере отырып, мектепке дейінгі тәрбие мен оқытуды, орта, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі, сондай-ақ жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді жан басына шаққандағы нормативтік қаржыландыру әдістемесін бекіту туралы» бұйрығы (бұдан әрі – ҚР БҒМ-нің № 597 бұйрығы).

Дуальды оқыту бойынша іске асырылатын ТЖКОББ бағдарламаларында теориялық оқыту білім беру ұйымдарында, ал кәсіптік практика нысанындағы өндірістік оқыту кәсіпорынның (ұйымның) базасында өткізіледі, бұл ретте жалпы кәсіптік, арнайы пәндер және (немесе) базалық, кәсіптік модульдер бойынша оқу уақыты көлемінің кемінде 60 пайызы кәсіпорынның (ұйымның) базасында жүзеге асырылады.

Өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өту кезеңінде Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 119-бабына және дуальды оқыту туралы шарттың талаптарына сәйкес кәсіпорын білім алушының белгілі бір еңбек функцияларын орындағаны үшін оған өтемақы төлемін жүргізе алады.

Өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өтетін адамдарға еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау талаптары қолданылады.

Білім алушыны кәсіпорындарда (ұйымдарда) өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өту кезеңінде жазатайым оқиғалардан сақтандыру ақылы қызметтер көрсетуден түскен кірістер есебінен ерікті негізде жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексінің 35-бабының 7-1) тармақшасына сәйкес дуальды оқыту туралы шарт білім алушының еңбек қызметін растайтын құжат болып табылады.

Дуальды оқыту шеңберінде білім алушының кәсіпорында (ұйымда) 6 айдан 18 айға дейін өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өткен кезеңі еңбек өтіліне есептеледі. Бұл колледж түлектеріне оқуын аяқтағаннан кейін жұмыс тәжірибесі бар маман ретінде жұмысқа орналасуға мүмкіндік береді.

Білім алушының еңбек қызметін растайтын құжат дуальды оқыту туралы шартқа қосымша болып танылады.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 28 қаңтардағы № 93 бұйрығының 2-тарауының 5-тармағына сәйкес кәсіпорын (ұйым) білім алушының кәсіпорын (ұйым) базасында өндірістік оқыту мен кәсіптік практикадан өткен мерзімдерін көрсете отырып, дуальды оқыту туралы шартқа қосымшаны ресімдейді.

Қазақстан Республикасы Еңбек кодексіне сәйкес облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары ТЖКОББ ұйымдарының түлектеріне еңбек өтілін есепке алу үшін қажетті құжаттардың берілуіне мониторинг жүргізуі қажет.

Дуальды оқыту шеңберінде кәсіпорын білім алушыға өндірістік оқыту мен кәсіптік практикаға жетекшілік ететін, өндіріс немесе қызмет көрсету саласының технологияларын меңгерген білікті қызметкерді тәлімгер ретінде бекітеді.

Дуальды оқытуды ұйымдастыруға байланысты кәсіпорындардың (ұйымдардың) шығындары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2017 жылғы 27 қарашадағы № 597 бұйрығына сәйкес ТЖКОББ ұйымдары тарапынан өтеледі.

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің № 93 бұйрығының 12-тармағының 10-тармақшасына сәйкес білім беру ұйымдары өндірістік оқыту мен кәсіптік практиканы ұйымдастыру қызметтері үшін тәлімгерге ақы төлейді.

Тәлімгердің көрсеткен қызметтері үшін ақы төлеу Қазақстан Республикасы Азаматтық кодексінің (Ерекше бөлім) 683–687-баптарына сәйкес жасалған ақылы қызмет көрсету шарты негізінде жүзеге асырылады.

Дуальды оқытуды енгізу мониторингі Қазақстан Республикасы «Атамекен» Ұлттық кәсіпкерлер палатасының тізілімінде және Ұлттық білім беру деректер қорында (бұдан әрі – ҰБДК) жүргізіледі.

Дағдылардың өндіріс талаптарына сәйкестігін анықтау және кейіннен білім беру бағдарламаларын түзету үшін облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары 2026 жылғы 20 қыркүйекке дейінгі мерзімде «Атамекен» өңірлік кәсіпкерлер палаталарымен бірлесіп «Өндірістегі 10 күн» акциясын ұйымдастырсын (*ҚР Премьер-Министрінің орынбасары – Мәдениет және ақпарат министрі А.Г. Балаеваның Техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білім беруді дамыту жөніндегі 2026 жылғы 30 шілдедегі өткен кеңес қорытындысы бойынша берілген хаттамалық тапсырмасы*). Атқарылған жұмыс қорытындысы бойынша ағымдағы жылғы 25 қыркүйекке дейін ҚР Оқу-ағарту министрлігіне талдау есебі жолдансын.

12. Кәсіпорындардың өтінімдері бойынша кадрларды мақсатты даярлау

Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру мәселесі Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 27 тамыздағы № 381 бұйрығымен бекітілген «Еңбек нарығының қажеттіліктерін ескере отырып, техникалық және кәсіптік, орта білімнен кейінгі білімі бар кадрларды даярлауға, сондай-ақ мектепке дейінгі тәрбиелеу мен оқытуға, орта білім беруге және балаларға қосымша білім беруге мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру қағидаларымен» реттеледі (<https://adilet.zan.kz/rus/docs/V2200029323>).

Жыл сайын кәсіпорындардың өтінімдері бойынша 10 мың талапкер қабылданады. 2030 жылға қарай 90 мың студентті қамту жоспарлануда.

Бүгінгі таңда еліміздің колледждеріне мақсатты мемлекеттік тапсырыс бойынша 40 мыңнан астам студент қабылданды. Оның ішінде 8 мыңға жуық түлек оқуын аяқтаса, оның 5 721-і жұмысқа орналастырылды, бұл ТЖКОББ ұйымдары түлектерінің еңбек нарығында сұранысқа ие екендігін көрсетеді.

Сұранысқа ие кадрларды даярлау үшін колледждер «СЕВКАЗЭНЕРГО», «Qaz Tehna», «Qarmet», «Казахмыс Distribution», «СарыаркаАвтоПром» (Allur), «КазЦинк» сияқты ірі кәсіпорындармен ынтымақтастықта жұмыс істейді.

Осыған байланысты ТЖКОББ ұйымдарына:

- жұмыс берушілермен өзара ынтымақтастықты кеңейту жөніндегі жұмысты жандандыру;
- колледждер, кәсіпорындар және білім алушылар арасында үшжақты шарттардың жасалуын қамтамасыз ету;

- мақсатты даярлау шеңберінде жүзеге асырылатын мамандықтар тізбесін кеңейту;
- түлектерді жұмысқа орналастыруға мониторинг жүргізуді қамтамасыз ету;
- кадрларды мақсатты даярлаудың артықшылықтары туралы талапкерлер мен жұмыс берушілер арасында ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын күшейту ұсынылады.

13. Ірі бизнес өкілдерінің колледждерге қамқорлығы

Қамқорлықтың мақсаты – экономиканы білікті кадрлармен қамтамасыз ету үшін кәсіпорындар мен колледждер арасында тиімді және ұзақ мерзімді ынтымақтастықты дамыту.

Жергілікті атқарушы органдар «Атамекен» өңірлік кәсіпкерлер палатасының өкілдерімен бірлесіп, колледждерге қамқорлық көрсетуге ниет білдірген кәсіпорындардың (ұйымдардың) тізбесін айқындау жөніндегі жұмысты жалғастыруы қажет.

Колледждерге қамқорлық көрсету жөнінде компаниялармен (кәсіпорындармен) меморандумдар мен келісімдер жасасу жұмысын жалғастыру қажет.

Меморандумдарда (келісімдерде) келесі бөлімдер қамтылуы тиіс: ынтымақтастықтың мәні мен қағидаттары, ынтымақтастықты іске асыру тәртібі, тараптардың міндеттемелері, меморандумның (келісімнің) қолданылу мерзімі және тараптардың жауапкершілігі, сонымен бірге меморандумдарда (келісімдерде) компания өкілдерінің қамқоршылық және индустриялық кеңестердің құрамына қатысуы, білім алушылардың практикасын ұйымдастыру, оқу шеберханалары мен зертханаларды заманауи жабдықтармен жарақтандыруға жәрдемдесу, білім беру бағдарламаларын өзектендіру, педагогтердің кәсіпорындар базасында тағылымдамадан өтуін ұйымдастыру және түлектерді жұмысқа орналастыру жөніндегі міндеттемелер көзделуі тиіс.

Ірі кәсіпорындардың колледждерге қамқоршылық жөніндегі мониторингі Ұлттық білім беру деректер қоры арқылы жүзеге асырылады.

Мониторинг барысында кәсіпорындардың, меморандумдардың, әзірленген білім беру бағдарламаларының, кәсіпорындардың өтінімдері негізінде нысаналы мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша білім алып жатқан студенттердің саны, көрсетілген материалдық қолдаудың көлемі және басқа да мәліметтер есепке алынады.

14. Демонстрациялық емтиханды ұйымдастыру және өткізу

Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандартына сәйкес демонстрациялық емтихан білім алушылардың кәсіптік модульдерді меңгеру деңгейін бағалау мақсатында өткізіледі. Демонстрациялық емтихан бір біліктілік шеңберінде кәсіптік модульдерді толық меңгергеннен кейін (аралық аттестаттау кезінде) немесе тиісті білім беру деңгейінің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартымен көзделген модульдерді меңгеру дәрежесін айқындау үшін (қорытынды аттестаттау кезінде) өткізіледі.

Демонстрациялық емтиханды өткізу кезінде ТжКОББ ұйымдары Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2008 жылғы 18 наурыздағы № 125 бұйрығымен бекітілген білім алушылардың үлгеріміне ағымдағы бақылауды, аралық және қорытынды аттестаттауды өткізудің үлгілік қағидаларын және 2022 жылғы 27 мамырда Республикалық оқу-әдістемелік кеңес бекіткен «WorldSkills талаптарына сәйкес біліктілік емтиханы шеңберінде демонстрациялық емтихан өткізу жөніндегі әдістемелік ұсынымдарды» басшылыққа алуы тиіс (материалдар «Talar» KEAҚ-ның ресми сайтында орналастырылған).

Демонстрациялық емтиханды өткізу кезінде емтихан өтетін алаңды қажетті инфрақұрылыммен қамтамасыз етуге (шығыс материалдары, жабдықтар, өткізу орны және

басқа да қажетті құралдар) және білім алушылардың жұмысын бағалау үшін сарапшыларды тартуға қажетті қаржы қарастырылуы тиіс.

Тұжырымдамада WorldSkills талаптарын ескере отырып, құзыреттерді айқындау бойынша демонстрациялық емтиханды кезең-кезеңімен енгізу көзделген (2023 жылы – 60 %, 2024 жылы – 80 %, 2025 жылдан бастап – 100 %).

Осыған байланысты облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары демонстрациялық емтихандарды ұйымдастыру мен өткізуді қамтамасыз етуі қажет.

15. Онлайн оқыту нысанында оқу процесін ұйымдастыру

ТЖКОББ бағдарламаларын іске асыратын білім беру ұйымдарында онлайн оқыту нысанында оқу процесін ұйымдастыру қағидаларына сәйкес (Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 27 қарашадағы № 349 бұйрығы) онлайн оқытуды ұйымдастырудың негізгі аспектілері:

- Техникалық және кәсіптік білім беру ұйымдарына онлайн оқыту бойынша қабылдау Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 5-бабының 63 тармақшасына сәйкес жүзеге асырылады;
- Білім беру бағдарламаларын ТЖКОББ ұйымдары МЖМБС 5-тармағына сәйкес дербес әзірлейді және оларды Білім беру бағдарламаларының тізіліміне енгізеді;
- Жұмыс оқу жоспарлары мен жұмыс оқу бағдарламалары білім беру бағдарламалары негізінде әзірленеді;
- Синхронды сабақтардың көлемі бүкіл оқу кезеңі ішінде академиялық сағаттардың/кредиттердің жалпы көлемінің кемінде 30% құрауы тиіс;
- Өндірістік оқыту мен практикалық сабақтар кәсіпорындар немесе білім беру ұйымдары базасында виртуалды зертханалар мен тренажерларды пайдалану арқылы өткізіледі;
- Аттестаттау онлайн-прокторинг жүйесін қолдану арқылы өткізіледі;
- Цифрлық инфрақұрылым мен ақпараттық қауіпсіздік белгіленген талаптарға сәйкес болуы тиіс;
- Педагогтер мен білім алушылардың өзара іс-қимылы үшін ақпараттық-коммуникациялық технологияларға қолжетімділік қамтамасыз етіледі;
- Оқу процесі мен білім алушылардың үлгеріміне мониторинг білім алушылар мен педагогтердің цифрлық ізі негізінде жүргізіледі;
- Оқу процесін техникалық сүйемелдеу бүкіл оқу кезеңінде қамтамасыз етіледі;
- Оқу-әдістемелік сүйемелдеу заманауи цифрлық технологияларды пайдалануды және оқу-әдістемелік материалдарды әзірлеуді қамтиды.

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2010 жылғы 8 ақпандағы № 40 «ТЖКОББ-нің сырттай, кешкі, онлайн оқыту нысандары бойынша, сондай-ақ мәдениет және өнер, дене шынықтыру және спорт мамандықтары бойынша экстернат нысанында білім алуға жол берілетін мамандықтар мен біліктіліктердің тізбесін бекіту туралы» бұйрығына сәйкес онлайн оқыту келесі мамандықтар бойынша жүзеге асырылады:

06120100 – Есептеу техникасы және ақпараттық желілер (түрлері бойынша);

06120200 – Ақпараттық қауіпсіздік жүйелері;

06130100 – Бағдарламалық қамтамасыз ету (түрлері бойынша).

Онлайн оқыту нысанында оқу процесін ұйымдастыру кезінде жоғарыда аталған бұйрықтардың талаптарын басшылыққа алу қажет.

16. Білім алушылар мен педагогтердің академиялық ұтқырлығын ұйымдастыру

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2025 жылғы 31 наурыздағы № 58 бұйрығымен «ТЖКОББ ұйымдарында білім алушылар мен педагогтердің академиялық ұтқырлығын ұйымдастыру қағидалары» бекітілді.

Академиялық ұтқырлықты ұйымдастыру кезінде аталған Қағидалардың негізгі талаптарын басшылыққа алу қажет.

Ел ішіндегі академиялық ұтқырлық:

Академиялық ұтқырлық бағдарламасы жергілікті бюджет қаражаты, ТЖКОББ ұйымдарының кірістері, гранттар немесе жеке қаражат есебінен қаржыландырылады.

Академиялық ұтқырлыққа қатысу үшін білім алушының 16 жасқа толуы, GPA көрсеткішінің кемінде 2,5 болуы және кемінде екі академиялық кезеңді аяқтауы қажет.

Құжаттар: өтініш, сауалнама, жеке басын куәландыратын құжаттың көшірмесі, транскрипт және заңды өкілінің келісімі (18 жасқа толмаған білім алушылар үшін).

Академиялық ұтқырлыққа қатысу үшін конкурс өткізіледі. Конкурс нәтижелері бойынша білім алушыларды жіберу туралы бұйрық шығарылады.

Халықаралық академиялық ұтқырлық:

Халықаралық академиялық ұтқырлықты жүзеге асырудың негізгі шарты – Қазақстан Республикасы мен қабылдаушы елдің үкіметтері немесе уәкілетті ведомстволары арасында жасалған халықаралық келісімнің болуы.

Қатысу үшін білім алушы кемінде екі академиялық кезеңді аяқтауы, GPA көрсеткіші 2,5 және одан жоғары болуы, шет тілін B2 деңгейінде меңгеруі, 18 жасқа толуы тиіс.

Шетелге шығу құжаттары: паспорт көшірмесі, транскрипт, халықаралық тілдік сертификат және медициналық анықтама.

Шетелдік білім беру ұйымында игерілген кредиттер белгіленген коэффициент арқылы Қазақстанның кредиттік жүйесіне қайта есептеледі.

Педагогтердің академиялық ұтқырлығы:

Педагогтерді академиялық ұтқырлыққа жіберу кезінде шарт жасалып, онда бағдарламаның мақсаты, ұзақтығы мен мазмұны белгіленеді.

Қаржыландыру: жұмыс берушілердің, халықаралық қорлардың гранттары және жеке қаражаты есебінен жүзеге асырылады.

Педагогтің жұмыс орны мен айлық жалақысы сақталады, өзге шығындар бюджеттен тыс қаражат есебінен өтеледі.

Бағалаулар: бағдарлама аяқталғаннан кейін педагог атқарылған жұмыс нәтижелері бойынша есеп береді, тиімділігіне талдау жүргізеді.

17. WorldSkills (Ворлдскиллс) қозғалысының дамуы

2026 жылы өңірлік WS чемпионаттарының қорытындысы бойынша «WorldSkills Kazakhstan – 2026» республикалық чемпионатына қатысатын жеңімпаздар анықталды.

«WorldSkills Kazakhstan» республикалық чемпионатына сапалы дайындықты қамтамасыз ету мақсатында чемпионаттарды өткізу қағидаларына және Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің № 126 бұйрығына сәйкес төмендегілерді көздеу қажет:

ТЖКОББ ұйымдары деңгейінде:

1) әлеуметтік серіктестермен ынтымақтастықты кеңейтіп, оларды WorldSkills Kazakhstan чемпионатының тәуелсіз сарапшылары ретінде тарту;

2) материалдық-техникалық базаны нығайту, жабдықтарды, құрал-саймандарды және шығыс материалдарын сатып алу кезінде WorldSkills International кәсіптік стандарттарын басшылыққа алу;

3) Колледж деңгейінде өңірлік чемпионатқа қатысушыларды WorldSkills кәсіптік стандарттарына сәйкес іріктеуді ұйымдастыру;

4) колледжішілік WorldSkills чемпионаттарын және демонстрациялық емтихандарды өткізу кезінде бағалаудың ашық жүйесін (CIS) қолдану;

5) білім алушыларды даярлау сапасын арттыру мақсатында бенчмаркинг нәтижелерін ескеріп, халықаралық озық тәжірибелерді ТжКОББ ұйымдарының оқу процесіне енгізу;

6) кәсіптік бағдар беру жұмыстарында WorldSkills құралдарын пайдалану.

жергілікті атқарушы органдар деңгейінде:

1) әлеуметтік серіктестерді WorldSkills қозғалысына белсенді тарту және сертификаттау арқылы өңірлік сарапшылар қауымдастығын дамытуды жалғастыру;

2) өңірлік WorldSkills чемпионаттарын әлеуметтік серіктестерді WorldSkills чемпионатының сарапшылары ретінде тарта отырып өткізу, сондай-ақ AgroSkills, Dosti Skills және басқа да салалық бағыттарды дамыту;

3) өңірлік WorldSkills чемпионаттарын өткізу кезінде бағалаудың ашық жүйесін (CIS) қолдану;

4) WorldSkills International және WorldSkills Europe кәсіптік стандарттарын ескере отырып, өңір колледждерінің материалдық-техникалық базасын нығайту және олардың базасында өңірлік құраманы республикалық WorldSkills чемпионатына, Қазақстан Республикасының ұлттық құрамасын халықаралық WorldSkills чемпионаттарына даярлау үшін оқу-жаттығу лагерьлерін құру;

5) өңірлік WorldSkills чемпионатының жеңімпаздарын WorldSkills Kazakhstan республикалық чемпионатына қатысу үшін жіберу;

6) өңірлік деңгейде кәсіптік бағдар беру жұмыстарында WorldSkills құралдарын пайдалану.

«WorldSkills» республикалық чемпионаты 2026 жылғы 25–30 қараша аралығында Астана қаласындағы «EXPO» халықаралық көрме орталығында өткізу жоспарлануда.

Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары өңірлік WorldSkills чемпионаттарының жеңімпаздарының «WorldSkills Kazakhstan» республикалық чемпионатына қатысуын қамтамасыз етуі қажет.

18. ТжКОББ ұйымдарында «Қазақ тілін оқытудың үздік авторлық әдістемесі» республикалық конкурсын өткізу

Мемлекеттік тілді оқытудың тиімділігін арттыру және оқыту тілі қазақ тілі емес топтарға қазақ тілін оқытудың үздік авторлық әдістемелерін айқындау мақсатында жыл сайын «ТжКОББ ұйымдарында қазақ тілін оқытудың үздік авторлық әдістемесі» республикалық конкурсы (бұдан әрі – Конкурс) өткізіледі.

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 25 желтоқсандағы № 387 бұйрығымен бекітілген «ТжКОББ ұйымдарында қазақ тілін оқытудың үздік авторлық әдістемесі» республикалық конкурсы туралы ереже Конкурстың мақсатын, міндеттерін, күтілетін нәтижелерін, қатысушылар санатын, ұйымдастыру және өткізу тәртібін айқындайды.

Конкурс Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 16 қазандағы № 914 қаулысымен бекітілген Қазақстан Республикасында тіл саясатын дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасы негізінде өткізіледі.

Конкурс ТЖКОББ ұйымдарындағы қазақ тілінде оқытпайтын топтардың білім алушыларына қазақ тілін оқытудың үздік авторлық әдістемелерін анықтауға және оларды кеңінен насихаттауға бағытталған.

Облыстық кезеңнің жеңімпаздары ағымдағы жылдың қараша–желтоқсан айларында өткізілетін республикалық кезеңге қатысады.

Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары аталған іс-шараларды 2026 жылдың қыркүйек–қазан айларына жоспарлауы қажет.

19. ТжКОББ ұйымдарындағы тәрбие жұмысы

2026–2027 оқу жылында ТжКОББ ұйымдарындағы тәрбие жұмысы Қазақстан Республикасының тәрбие қызметін реттейтін нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес ұйымдастырылады.

Балалар мен жасөспірімдер арасында тәрбие жұмысын ұйымдастыруға негіз болатын нормативтік құқықтық актілер мен бұйрықтардың басты бағыты – **«Адал азамат» бірыңғай тәрбие бағдарламасы** болып табылады.

Тәрбие жұмысын ұйымдастыру және жүзеге асыру барысында қолданылатын өзекті нормативтік құжаттардың жүйелендірілген тізбесі төмендегідей:

- Қазақстан Республикасы Президентінің «Ішкі саясаттың негізгі қағидаттарын, құндылықтары мен бағыттарын бекіту туралы» Жарлығы. (Аталған құжатта «Адал азамат» тұжырымдамасы қоғамның негізгі құндылығы ретінде айқындалған);
- Қазақстан Республикасы Президентінің 2026 жылғы 16 мамырдағы «Оқу мәдениетін дамыту және оқитын ұлтты қалыптастыру жөніндегі шаралар туралы» Жарлығы.
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 28 наурыздағы №249 қаулысы – «Қазақстан Республикасында мектепке дейінгі, орта, техникалық және кәсіптік білім беруді дамытудың 2023–2029 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы» (идеологиялық, азаматтық-патриоттық тәрбиені күшейту міндеттері белгіленген);
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2025 жылғы 1 сәуірдегі №200 қаулысы – «Қазақстан Республикасында қоғамдағы құқықтық тәртіп идеологиясын дамытудың 2025–2030 жылдарға арналған тұжырымдамасын бекіту туралы»(жастар арасында «Заң және тәртіп» жобасын насихаттауға бағытталған);
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2024 жылғы 31 қазандағы №910 қаулысы – «2024–2029 жылдарға арналған «Таза Қазақстан» экологиялық мәдениетін дамыту тұжырымдамасын бекіту туралы»;
- Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2023 жылғы 24 қарашадағы №1039 қаулысы – «2030 жылға дейінгі жастарды әскери-патриоттық тәрбиелеу тұжырымдамасын бекіту туралы»;
- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2024 жылғы 30 шілдедегі №194 бұйрығы – «Білім беру ұйымдарында «Адал азамат» бірыңғай тәрбие бағдарламасын бекіту туралы»;
- Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2022 жылғы 12 қаңтардағы №6 бұйрығы – «Білім беру ұйымдарында психологиялық-педагогикалық қолдау көрсету қағидаларын бекіту туралы»;

- Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2026 жылғы 29 сәуірдегі №104-НҚ бұйрығы – «Білім беру ұйымдарында ерекше назар аударуды қажет ететін кәмелетке толмағандарға педагогикалық қолдау көрсету қағидаларын бекіту туралы»;

- Ы. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының әдістемелік ұсынымдары (жобалық құжат) – «Адал азамат» бірыңғай тәрбие бағдарламасының іске асырылуын мониторингілеу» (тәрбие жұмысының тиімділігін бағалау құралдары).

ТжКОББ ұйымдарындағы тәрбие жұмысының мақсаты – білім алушының азамат және отансүйгіш тұлға ретінде қалыптасуына, жан-жақты дамуына, өзін-өзі жүзеге асыруына және қоғамға табысты әлеуметтенуіне қолайлы жағдай жасау.

Тәрбие жұмысының негізгі міндеттері:

- білім алушылардың азаматтық жауапкершілігін, отансүйгіштік қасиетін, саяси, құқықтық және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетін қалыптастыру, жастардың құқықтық санасын арттыру, сондай-ақ оларды жастар ортасындағы қатыгездікке, зорлық-зомбылыққа және деструктивті мінез-құлық көріністеріне қарсы тұруға даярлау;

- білім алушылардың бойында қазақстандық қоғамның дәстүрлері мен адамгершілік қағидаттарына сәйкес келетін рухани-адамгершілік және этикалық құндылықтарды, жоғары моральдық қасиеттер мен өмірлік ұстанымдарды қалыптастыру;

- мемлекеттік тілге, қазақ халқының мәдениеті мен ұлттық құндылықтарына, сондай-ақ Қазақстан Республикасында тұратын этностар мен этникалық топтардың тіліне, мәдениеті мен салт-дәстүріне құрметпен қарауға тәрбиелеу;

- ата-аналардың (заңды өкілдердің) психологиялық-педагогикалық құзыреттілігін арттыру, олардың білім алушыны тәрбиелеу мен жан-жақты дамытудағы жауапкершілігін күшейту;

- еңбек дағдыларын қалыптастыру, экономикалық ойлау қабілетін дамыту, болашақ мамандығын саналы таңдауға бағыт беру, экологиялық мәдениетті және орнықты өмір салтын қалыптастыру;

- білім алушылардың зияткерлік әлеуетін, көшбасшылық қасиеттерін, ақпараттық мәдениетін және шығармашылық қабілеттерін дамытуға қолайлы жағдай жасау;

- көпмәдениетті білім беру ортасын қалыптастыру, эстетикалық мәдениетті және жалпы мәдени мінез-құлық дағдыларын дамыту;

- салауатты өмір салтын ұстану дағдыларын қалыптастыруға, білім алушылардың дене және психологиялық саулығын сақтауға, зиянды әдеттер мен түрлі тәуелділіктердің алдын алуға қолайлы жағдай жасау.

Тәрбие жұмысын тиімді жүзеге асыру мақсатында ТжКОББ ұйымдарына төмендегі жұмыстарды жүзеге асыру ұсынылады:

кураторлардың әдістемелік бірлестіктерінің жұмысын күшейту;

құқық бұзушылықтың алдын алу жөніндегі кеңестердің қызметін жандандыру;

студенттік парламенттің, волонтерлік қозғалыстардың, әскери-патриоттық клубтардың, жатақхана кеңестерінің және студенттердің өзін-өзі басқару ұйымдарының тиімді жұмыс істеуін қамтамасыз ету;

жастар арасында оқу мәдениетін дамыту және тұрақты кітап оқу дағдыларын қалыптастыру жөніндегі іс-шаралар кешенін жүзеге асыру;

спорт секцияларының, үйірмелер мен қызығушылық клубтарының жұмысын кеңейту;

профилактикалық, мәдени-көпшілік, спорттық және танымдық іс-шараларды жүйелі түрде ұйымдастыру.

Білім алушылардың қаржылық қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселесіне ерекше назар аудару қажет.

Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 6 қазандағы №1038 Жарлығымен бекітілген 2022–2026 жылдарға арналған Қаржылық мониторингті дамыту тұжырымдамасына сәйкес ТЖКОББ ұйымдарында келесі бағыттар бойынша кураторлық сағаттар, ашық дәрістер және басқа да тәрбиелік іс-шаралар өткізу ұсынылады:

- «Қаржылық қауіпсіздікке кіріспе»;
- «Қылмыстық жолмен алынған кірістерді заңдастыруға қарсы іс-қимыл»;
- «Терроризмді қаржыландыру: тәуекелдер мен жауапкершілік»;
- «Цифрлық гигиена және дербес деректерді қорғау»;
- «Қаржы пирамидалары және оларды тану жолдары»;
- «Интернеттегі алаяқтық және кәмелетке толмағандарды қорғау»;
- «Жеңіл табыс табудың қаупі: дропперлік, лудомания және өзге де тәуекелдер».

Сонымен қатар, білім алушылардың **конституциялық-құқықтық мәдениетін қалыптастыру**, сондай-ақ **құқықтық сауаттылық деңгейін** арттыру мақсатында 2026–2027 оқу жылының басында Қазақстан Республикасының жаңартылған Конституциясы мен қолданыстағы заңнамасының ережелеріне негізделген **бірыңғай кураторлық сағат өткізуді** көздеу ұсынылады. Кураторлық сағатты практикаға бағытталған форматта іске асыру: құқықтық кейстерді талдау, цифрлық онлайн-ресурстар мен білім беру платформаларын пайдалана отырып, жағдаяттарды модельдеу.

Педагогикалық колледждерге оқу-әдістемелік жұмыс жоспарына ғылыми-педагогикалық диалогты дамытуға және білім алушылардың гуманитарлық білімге деген қызығушылығын арттыруға бағытталған бастама ретінде педагогикалық «Қайымов оқуларын» өткізуді енгізу ұсынылады. Бұл іс-шаралардың форматын, мерзімділігін және тақырыбын ТЖКОББ ұйымдары өздерінің бейінін, ресурстары мен білім беру басымдықтарын негізге ала отырып, дербес айқындайды.

Аталған іс-шаралардың өткізілу форматы, мерзімділігі мен тақырыбын ТЖКОББ ұйымдары бейініне, материалдық және кадрлық мүмкіндіктеріне, сондай-ақ білім беру басымдықтарына сәйкес дербес айқындайды.

Сондай-ақ Қазақстан Республикасы Президентінің 2022 жылғы 2 ақпандағы №802 Жарлығымен бекітілген Қазақстан Республикасының 2022–2026 жылдарға арналған сыбайлас жемқорлыққа қарсы саясат тұжырымдамасына сәйкес білім алушылар арасында сыбайлас жемқорлыққа қарсы білім беру мен тәрбие элементтерін жүйелі түрде енгізуді қамтамасыз ету қажет.

Жазғы кезеңде ТЖКОББ ұйымдары білім алушылардың бос уақытын тиімді ұйымдастырып, олардың кәсіби, зияткерлік, шығармашылық және әлеуметтік құзыреттерін дамытуға бағытталған іс-шараларға қатысуын қамтамасыз етуі тиіс.

Білім алушылардың мектеп жанындағы және жазғы лагерьлер базасында педагогикалық практикадан өтуін ұйымдастыру, сондай-ақ олардың уақытша жұмыспен қамтылуына жәрдемдесу ұсынылады.

Студенттердің WorldSkills қозғалысының оқу-жаттығу жиындарына, волонтерлік ұйымдардың қызметіне және «Жасыл Ел» жастар еңбек жасақтарының жұмысына белсенді қатысуын қамтамасыз етуге ерекше назар аудару қажет.

Жастардың кітап оқу мәдениетін дамыту мақсатында бірінші курсты аяқтаған студенттердің қатысуымен «Оқырман жастар» онлайн-жобасын іске асыруды жалғастыру ұсынылады.

Колледждерде білім алушылардың заманауи цифрлық құзыреттерін дамытуға бағытталған цифрландыру және жасанды интеллект бойынша курстарды ұйымдастыру қажет.

Жазғы кезеңде студенттердің спорттық, мәдени, танымдық және тәрбиелік іс-шараларға белсенді қатысуы қамтамасыз етілуі тиіс.

Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары аталған бағыттар бойынша өткізілген іс-шаралардың саны мен нәтижелері туралы ақпаратты жыл сайын Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігіне ұсынуы қажет.

20. Кәсіби шеберлік конкурстарын өткізу

«Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2011 жылғы 7 желтоқсандағы №514 бұйрығымен бекітілген нормативтік құжатына сәйкес ТЖКБ ұйымдарында даярлау бағыттары бойынша педагогтер арасында кәсіби шеберлік конкурстары өткізіледі.

Кәсіби шеберлік конкурстарын сапалы ұйымдастыру және тиімді өткізу мақсатында:

- даярлаудың барлық бағыттары бойынша педагогтердің кәсіби шеберлік конкурстарына кеңінен қатысуын қамтамасыз ету, бұл ретте қолданбалы құзыреттерді дамытуға және әр саланың ерекшеліктерін ескеруге басымдық беру;
- республикалық бекітілген кестеге сәйкес конкурстық іс-шараларды өткізу үшін колледж базасында қажетті жағдай жасау, оның ішінде материалдық-техникалық базамен, оқу кабинеттерімен, зертханалармен, оқу-өндірістік шеберханалармен қамтамасыз ету және тиісті кадрлық сүйемелдеуді ұйымдастыру;
- қазылар алқасы мен сараптамалық комиссиялардың құрамына бизнес-қоғамдастық өкілдерін, бейінді өндірістік кәсіпорындардың, салалық қауымдастықтардың және басқа да мүдделі ұйымдардың мамандарын тарту;
- үздік педагогтердің тәжірибесін насихаттау және озық тәжірибелерді кеңінен тарату мақсатында кәсіби шеберлік конкурстарының қорытындыларын колледждің ресми ақпараттық ресурстарында және өңірлік бұқаралық ақпарат құралдарында жариялап отыру ұсынылады.

21. Педагогтердің кәсіби дамуы

Қолданыстағы заңнама талаптарына сәйкес ТЖКОББ ұйымдарының педагогтері мен басқарушы кадрларының біліктілігін арттыру кемінде үш жылда бір рет жүзеге асырылады.

Колледждердің педагог кадрларының кәсіби дамуын жүйелі және тиімді қамтамасыз ету мақсатында:

- заңнама талаптары мен кадрларға деген қажеттілікті ескере отырып, өңірлер мен колледждер бөлінісінде деректерді жүйелі жаңарту арқылы біліктілікті арттыру курстарынан өтетін педагог қызметкерлердің сапалы тізімін қалыптастыру жұмысын жалғастыру;
- шеберлік сыныптарын, әдістемелік семинарларды өткізу, салалық жинақтарда және онлайн-платформаларда жариялау арқылы инновациялық педагогикалық тәжірибені өңірлік және республикалық деңгейде жүйелі түрде тарату;
- үздік педагогтер, әдіскерлер және өндірістік тәжірибесі мол мамандар қатарынан салалық сарапшылар мен тәлімгерлер пулын қалыптастыруға ықпал ету;

- педагогтердің біліктілікті арттыру курстарынан кейінгі әдістемелік қолдауын қамтамасыз етіп, білім беру процесіне жаңа әдістемелерді, технологиялар мен құзыреттерді енгізуге жағдай жасау, сондай-ақ біліктілікті арттырудың нәтижелілігіне мониторинг жүргізу;
- өңірдегі кәсіпорындармен және жұмыс берушілермен өзара ынтымақтастықты күшейтіп, өндіріс мамандарын білім беру бағдарламаларын бірлесіп әзірлеуге, практикаға бағытталған оқу сабақтарын өткізуге және тәлімгерлік қызметке тарту;
- өндірістік кәсіпорындардың білікті мамандарын колледждердегі педагогикалық қызметке тарту бағытында өңірлік кәсіпорындармен жүйелі жұмысты кеңейту.

22. ТжКОББ ұйымдарының бірінші басшыларының кәсіби дамуы мен ротациясы

Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 44-бабының 5-тармағына сәйкес мемлекеттік білім беру ұйымының бірінші басшысы Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен үш жылда бір рет аттестаттаудан өтуге міндетті.

Алайда жүргізілген талдау көрсеткендей, бірқатар өңірлерде ТжКОББ ұйымдарының бірінші басшылары аталған Заң талаптарын жүйелі түрде орындамай отыр.

Анықталған фактілер білім беру саласындағы заңнама талаптарының сақталуына жергілікті атқарушы органдар тарапынан бақылаудың жеткіліксіз екенін көрсетеді. ТжКОББ ұйымдарының бірінші басшыларының тек 30 %-ында ғана біліктілік санаты бар, ал олардың басым бөлігінде (70 %) біліктілік санаты жоқ. Бұл басқарушы кадрлардың кәсіби дамуына формальды көзқарастың қалыптасқанын және аттестаттаудан уақтылы өтпеу жағдайларының орын алып отырғанын айғақтайды.

Қалыптасқан жағдай басқарушы кадрлардың кәсібилену деңгейінің жеткіліксіз екенін, кадрлық әлеуетті дамыту бойынша жүйелі жұмыстың жоқтығын, сондай-ақ білім беру ұйымдарын басқару сапасының төмендеу қаупі бар екенін көрсетеді. Өңірлерде жас басқарушы кадрларды даярлау және олардың қызметтік өсуіне қолдау көрсету, бірінші басшылардың біліктілігін арттыру, сондай-ақ басқарушы кадрлар құрамын жаңарту бағытындағы жұмыстар тиісті деңгейде қамтамасыз етілмей отыр.

Осыған байланысты өңірлерге білім беру ұйымдарының бірінші басшыларының аттестаттаудан уақтылы өтуін қамтамасыз ету және олардың басқарушылық құзыреттерін арттыру бөлігінде заңнама талаптарының мүлтіксіз сақталуы бойынша жан-жақты шаралар қабылдау қажет.

Заманауи әрі тиімді басқарушы кадрлар корпусын қалыптастыру мақсатында:

- ТжКОББ ұйымдарының бірінші басшыларының аттестаттаудан уақтылы өтуіне дербес бақылау жасауды қамтамасыз ету;
- біліктілік санаты бар бірінші басшылардың үлесін арттыру бойынша нақты шаралар қабылдау;
- бірінші басшыларды білім беру менеджменті, стратегиялық басқару және цифрлық трансформация бағыттары бойынша біліктілікті арттыру курстарына жіберу жұмыстарын күшейту;
- басқарушылық тәжірибе алмасу және озық тәжірибелерді енгізу мақсатында жетекші колледждер мен кәсіпорындар базасында тағылымдамалар ұйымдастыру;
- білім беру сапасын арттыруға бағытталған инновациялық және жобалық бастамаларды әдістемелік сүйемелдеуді қамтамасыз ету;

- бірінші басшылар қызметінің тиімділік көрсеткіштеріне жүйелі мониторинг жүргізіп, бағалау нәтижелері бойынша тиісті басқарушылық шешімдер қабылдап отыру ұсынылады.

Бірінші басшыларды ротациялауды жүргізу қағидаларына сәйкес (ҚР БҒМ 2021 жылғы 11 қарашадағы №559 бұйрығы), бір лауазымда жеті және одан да көп жыл қызмет атқарған бірінші басшылар ротациялауға жатады.

Осыған байланысты:

- ротациялауға жататын бірінші басшылардың тізбесін қалыптастыру;
- ротациялау рәсімінің заңнамада белгіленген тәртіппен және уақтылы жүргізілуіне бақылауды қамтамасыз ету қажет.

23. Педагогтерді аттестаттау

Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2016 жылғы 27 қаңтардағы №83 бұйрығымен бекітілген Педагогтерді аттестаттаудан өткізу қағидалары мен шарттарына сәйкес аттестаттау педагогтердің кәсіби біліктілік деңгейін бағалау, сондай-ақ біліктілік санаттарын растау немесе беру мақсатында жүргізіледі.

Осыған байланысты:

- педагогтерді аттестаттауды белгіленген мерзімдер мен Қағидалардың талаптарына сәйкес жоспарлы және уақтылы ұйымдастыруды қамтамасыз ету;
- педагогтерге аттестаттауға дайындық барысында қажетті әдістемелік қолдау көрсету;
- аттестаттау нәтижелерін педагогтердің кәсіби дамуының жеке траекторияларын айқындау және іске асыру үшін пайдалану ұсынылады.

24. Түлектерді жұмыспен қамту

Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2023 жылғы 12 маусымдағы №167 бұйрығына сәйкес білім беру жүйесінің еңбек нарығымен байланысына мониторинг түлектердің оқуын аяқтағаннан кейінгі бірінші жылдағы жұмыспен қамтылу көрсеткіші негізінде жүзеге асырылады.

Қазіргі уақытта мемлекеттік білім беру тапсырысы бойынша білім алған колледж түлектерінің жұмыспен қамтылу деңгейі 81 %-ды құрайды, бұл белгіленген мақсатты көрсеткіштерге жалпы алғанда сәйкес келеді. Сонымен қатар, түлектердің алған мамандығы бойынша жұмыспен қамтылу деңгейі небәрі 50 % болып отыр. Бұл кадрлар даярлау жүйесі мен еңбек нарығының нақты қажеттіліктері арасындағы теңгерімсіздіктің әлі де сақталып отырғанын көрсетеді.

Қалыптасқан жағдай өңірлік деңгейде түлектерді сапалы жұмыспен қамтуды және олардың алған мамандығы бойынша еңбек қызметіне тұрақты орналасуын қамтамасыз ету бағытындағы жүйелі жұмысты күшейтуді талап етеді.

Колледж түлектерінің алған мамандығы бойынша жұмыспен қамтылу деңгейін арттыру мақсатында:

- ТжКОББ ұйымдарының білім беру бағдарламаларын өңірлік және салалық еңбек нарығының қажеттіліктеріне бейімдеуді қамтамасыз ету;
- ТжКОББ ұйымдарының жұмыс берушілермен өзара іс-қимылын күшейту, оның ішінде оларды білім беру бағдарламаларын әзірлеуге, оқу процесін ұйымдастыруға және кәсіптік біліктіліктерді бағалауға тарту;
- студенттерді дуальды оқытумен, өндірістік практикамен және кәсіпорындардағы тағылымдамамен қамтуды кеңейту;

- кадрларды даярлау және кейіннен жұмысқа орналастыру мәселелері бойынша кәсіпорындармен ұзақ мерзімді серіктестік келісім жұмыстарын жандандыру;
- түлектердің жұмыспен қамтылуына тұрақты мониторинг жүргізуді қамтамасыз ету және мамандығы бойынша жұмыспен қамтылу көрсеткіші төмен өңірлерде нақты мақсатты шаралар қабылдау.

25. Тарихи деректері бар дипломдарды цифрландыру

ТЖКОББ ұйымдары түлектерінің біліктілігі туралы мәліметтердің қолжетімділігін қамтамасыз ету, білім туралы құжаттардың ашықтығын арттыру, олардың қолдан жасалуына жол бермеу мақсатында архивтік деректерді цифрландыру жұмыстары жүргізілуде. eGov mobile платформасымен ықпалдастырылған түлектердің бірыңғай цифрлық тізілімін қалыптастыру білім туралы құжаттардың түпнұсқалығын тексеру рәсімін жеңілдетуге және білім беру жүйесіне деген сенімді арттыруға мүмкіндік береді.

Осыған байланысты колледждер деңгейінде цифрландыру жұмыстарын әдістемелік сүйемелдеуді қамтамасыз ету; архивтік құжаттарды (дипломдар, емтихан және бағалар ведомостері, өзге де құжаттар) жинақтауды, сканерлеуді және тиісті ақпараттық жүйелерге беруді ұйымдастыру; архив мекемелерімен және қайта ұйымдастырылған колледждердің құқықтық мирасқорларымен өзара іс-қимылды қамтамасыз ету; таратылған колледждер түлектерінің білім туралы құжаттарын цифрландыру жұмыстарын жүргізуге жауапты ұйымдарды қолданыстағы білім беру ұйымдары қатарынан айқындау; берілетін ақпараттың сақталуын, дұрыстығын және уақтылы ұсынылуын қамтамасыз ету қажет.

26. Ұлттық білім беру деректер қорын (ҰБДҚ) толтыру туралы

ҚР «Білім туралы» Заңының 6-бабының 22-2 тармақшасына және 45-бабы 3-тармағының 5-1) тармақшасына сәйкес ТЖКОББ ұйымдары ҰБДҚ-ға әкімшілік деректерді дұрыс, толық және уақтылы ұсынуға міндетті.

ҰБДҚ-ға деректер жылына екі рет енгізіледі: негізгі деректерді жинау – қыркүйек айында; деректерді өзектендіру – наурыз – сәуір айларында.

Деректерді енгізуге бір ай мерзім беріледі. Ақпараттық жүйеге қолжетімділік тәулік бойы (24/7) қамтамасыз етіледі.

Дербес деректер Қазақстан Республикасының «Дербес деректер және оларды қорғау туралы» Заңына сәйкес қорғалады және білім беру ұйымының электрондық цифрлық қолтаңбасымен (ЭЦҚ) расталады.

Осыған байланысты ҰБДҚ-ға мәліметтерді енгізудің белгіленген мерзімдері мен олардың дұрыстығына қойылатын талаптардың қатаң сақталуын қамтамасыз ету; ҰБДҚ-ға енгізілетін ақпараттың толықтығы мен дұрыстығына колледждің бірінші басшысы тарапынан тұрақты бақылау жүргізу; қажеттілігіне қарай өңірлік үйлестірушілер арқылы техникалық қолдау қызметіне жүгіну ұсынылады.

ҰБДҚ-дағы ақпаратты өзектендіру кезінде Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрінің 2022 жылғы 9 тамыздағы №354 бұйрығымен бекітілген «Ұлттық білім беру деректер қоры» ақпараттық жүйесін қалыптастыру, сүйемелдеу, жүйелік-техникалық қызмет көрсету, интеграциялау және ақпараттық қауіпсіздігін қамтамасыз ету қағидаларын бекіту туралы бұйрық талаптарын басшылыққа алу қажет.

Сонымен қатар, Қазақстан Республикасы «Білім туралы» Заңының 45-бабы 3-тармағының 5-1) тармақшасына сәйкес білім беру ұйымының бірінші басшысы білім беру саласындағы ақпараттандыру объектілеріне әкімшілік деректердің дәйексіз және (немесе) уақтылы ұсынылмауы үшін заңнамада белгіленген тәртіппен жауапты болады.

27. Колледждерді интернационалдандыру туралы

Кадрлар даярлау сапасын арттыру және халықаралық ынтымақтастықты дамыту мақсатында колледждерді интернационалдандырудың төмендегі тетіктерін пайдалану ұсынылады:

- стратегиялық серіктестік – шетелдік колледждермен ынтымақтастық туралы меморандумдар жасасу, бірлескен білім беру бағдарламаларын әзірлеу және іске асыру, халықаралық жобалар мен кәсіби шеберлік чемпионаттарына қатысу;
- академиялық ұтқырлық – студенттер мен педагогтердің жетекші шетелдік білім беру ұйымдары мен кәсіпорындарда академиялық алмасу бағдарламаларына, тағылымдамаларға қатысуын қамтамасыз ету, сондай-ақ өндірістік практиканы шетелдік кәсіпорындар базасында ұйымдастыру;
- тілдік трансформация – оқу пәндерін ағылшын тілінде оқыту тәжірибесін кеңейту, CLIL (Content and Language Integrated Learning) әдістемесін енгізу аясын ұлғайту және білім алушылардың тілдік құзыреттерін дамыту;
- шетелдік білім беру ұйымдарымен және кәсіпорындармен ынтымақтастық: цифрлық өндіріс пен инновация саласындағы дағдыларды дамытуға ықпал ететін шеберханалар мен зертханаларды ашу.

Өңірлердің ерекшеліктері мен колледждердің әлеуетін ескере отырып, интернационалдандырудың әрбір бағыты бойынша жұмысты күшейту, сондай-ақ Қазақстан Республикасының ТЖКОББ ұйымдарын интернационалдандыру жөніндегі (өңірлерге жолданған) әдістемелік ұсынымдарды басшылыққа алу ұсынылады.

28. Колледждерді бейіндеу

Колледждерді бейіндеудің мақсаты – ТЖКОББ ұйымдарындағы мамандықтардың қайталануын болдырмау, салалар бойынша бағыттарын нақтылау арқылы болашақ мамандарды даярлау сапасын арттыру.

Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының әкімдіктері ТЖКОББ ұйымдарын бейіндеу және кластерлендіру жөніндегі өңірлік жол карталарын әзірлеп, бекітті (ҚР Премьер-Министрінің орынбасарының 2024 жылғы 24 сәуірдегі тапсырмасына сәйкес).

Облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармаларына:

- Жол картасында көзделген іс-шаралардың сапалы әрі уақтылы орындалуын қамтамасыз етіп, белгіленген мерзімде Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігіне тиісті ақпарат ұсыну;
- әлеуметтік бағдарламалар, денсаулық сақтау, өнеркәсіп және индустриялық-инновациялық даму және жұмыспен қамтуды үйлестіру басқармаларымен, сондай-ақ «Атамекен» Қазақстан Республикасының Ұлттық кәсіпкерлер палатасының өңірлік филиалдарымен бірлесіп, өңір экономикасының басым даму бағыттары (қызмет көрсету, логистика, индустрия, өнеркәсіп, ауыл шаруашылығы және басқа да салалар) бойынша жаңа кәсіптер картасын қайта қарау. Бұл ретте өңір экономикасының даму ерекшеліктерін, халық санының өсу қарқынын және ТЖКОББ ұйымдарына мемлекеттік білім беру тапсырысын орналастыру кезіндегі нақты кадрларға деген қажеттілікті ескере отырып қайта қарау;
- ТЖКОББ ұйымдарының түлектерін алған мамандығы бойынша жұмысқа орналастыруды қамтамасыз ету және жұмыс берушілердің қаражаты есебінен кадрлар даярлау көлемін ұлғайту мақсатында жұмыс берушілермен өзара ынтымақтастықты күшейту қажет.

29. Мамандықтар бойынша материалдық-техникалық базамен жабдықтау

ТЖКОББ жүйесін жаңғырту жөніндегі Жол картасын іске асыру аясында:

Өңірлердегі барлық жер қойнауын пайдаланушыларды мемлекеттік колледждердің материалдық-техникалық базасын нығайтуға тарту, оның ішінде оларды заманауи жабдықтармен қамтамасыз ету және оқу корпустарын кешенді жаңғырту мақсатында күрделі жөндеу жұмыстарын жүргізу (*Қазақстан Республикасы Энергетика министрінің 2018 жылғы 15 мамырдағы №185 және Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2018 жылғы 17 мамырдағы №211 бірлескен бұйрығымен бекітілген «Өткен жылдың қорытындысы бойынша көмірсутектерді және (немесе) уранды өндіру кезеңінде жер қойнауын пайдаланушы жұмсаған өндіру шығындарының бір пайызы мөлшерінде қазақстандық кадрларды оқытуды қаржыландыру қағидаларына» сәйкес*);

- колледждерде іске асырылып жатқан білім беру бағдарламалары мен кадрлар даярлау бағыттарына сәйкес заманауи оқу-өндірістік жабдықтармен толық қамтамасыз ету;
- өңірлік бюджеттерді қалыптастыру кезінде еңбек нарығында басымдыққа ие және сұраныс жоғары мамандықтарды ескере отырып, колледждердің материалдық-техникалық базасын жаңартуға арналған мақсатты қаржы қаражатын көздеу;
- колледждердің материалдық-техникалық жарақтандырылуының мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарттары мен кәсіптік стандарттардың талаптарына сәйкестігіне жыл сайын талдау жүргізу;
- жабдықтарды сатып алу жұмыстарын жұмыс берушілердің және өңір экономикасы салаларының қажеттіліктерімен үйлестіру, сондай-ақ кәсіпорындардың оқу-өндірістік шеберханаларды жарақтандыруға және оларды бірлесіп қаржыландыруға қатысуын қамтамасыз ету;
- кадрлар даярлаудың негізгі бағыттары бойынша (ИТ, құрылыс, машина жасау, ауыл шаруашылығы және басқа да салалар) оқу-өндірістік шеберханаларды, зертханаларды және құзыреттер орталықтарын құруды және дамытуды қамтамасыз ету;
- дуальды оқыту элементтерін енгізу арқылы серіктес кәсіпорындар базасында жұмыс орындарын қажетті оқу-өндірістік жабдықтармен қамтамасыз ету;
- технологиялық өзгерістер мен салаларды цифрландыру үдерістерін ескере отырып, оқу-өндірістік жабдықтарды тұрақты түрде жаңартып отыру;
- сатып алынған жабдықтардың мақсатты әрі тиімді пайдаланылуына, сондай-ақ олардың білім беру процесінде толыққанды қолданылуына бақылауды күшейту;
- педагогтер мен өндірістік оқыту шеберлерінің заманауи жабдықтармен жұмыс істеу құзыреттерін жетілдіру мақсатында олардың біліктілігін арттыруды қамтамасыз ету;
- жаңа мамандықтарды ашу кезінде колледждерді қажетті материалдық-техникалық базамен алдын ала толық жарақтандыруды міндетті түрде қамтамасыз ету.

30. Білім алушылардың білімін бағалау сапасын арттыру мақсатында ТЖКОББ ұйымдарында академиялық адалдық қағидаттарын енгізу туралы

Академиялық адалдық – білім беру процесінің негізгі құндылықтарының бірі. Ол елдің дамуына қажетті білікті жұмысшы кадрлар мен орта буын мамандарын даярлауға бағытталған колледж миссиясын табысты іске асырудың маңызды шарты болып табылады.

Тұжырымдаманы іске асыру жөніндегі іс-қимыл жоспарында ТЖКОББ ұйымдарында академиялық адалдық қағидаттарының сақталуын қамтамасыз ету көзделген.

Білім алушылардың, педагогтердің және колледж қызметкерлерінің бойында адалдық қағидаттары туралы түсінік қалыптастыру, ашық, шынайы әрі өзара сенімге негізделген қарым-қатынасты дамыту, сондай-ақ өмірдің барлық саласында адалдық құндылықтарын орнықтырудағы жауапкершілікті арттыру мақсатында білім алушылар арасында жүйелі

ақпараттық-түсіндіру жұмыстарын жүргізіп, олардың академиялық адалдық қағидаттарын берік ұстануына ықпал ету қажет.

ТжКОББ ұйымдарындағы академиялық адалдық қағидаларына өзгерістер мен толықтырулар енгізіліп, олар Республикалық оқу-әдістемелік кеңестің 2026 жылғы 30 маусымдағы № 3 хаттамасымен қаралып, мақұлданды. Құжаттың қолданыстағы редакциясы «Талар» КЕАҚ-ның ресми сайтында орналастырылған.

Аталған қағидалар негізінде ТжКОББ ұйымы колледждің академиялық саясатының құрамдас бөлігі ретінде Академиялық адалдық қағидаларын әзірлеп, қолданысқа енгізуі қажет.

31. ТжКОББ-ны трансформациялау жөніндегі Жол картасы

Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес 2025–2027 жылдарға арналған ТжКОББ-ны трансформациялау жөніндегі Жол картасы (бұдан әрі – Жол картасы) бекітілді.

Трансформацияның мақсаты – еңбек нарығының талаптарына, технологиялық өзгерістерге, ел экономикасы мен қоғамның қажеттіліктеріне сәйкес келетін заманауи, икемді және бейімделген кадрлар даярлау жүйесін қалыптастыру.

Жол картасында ТжКОББ жүйесін трансформациялаудың негізгі бағыттары айқындалған: инновациялық менеджмент, білім беру мазмұнын жаңарту, бизнес пен ТжКОББ жүйесі арасындағы өзара іс-қимылдың жаңа бағыттары, педагогикалық апгрейд, ТжКОББ жүйесін цифрлық интеграциялау, колледждерді интернационалдандыру.

Осыған байланысты облыстардың, Астана, Алматы және Шымкент қалаларының білім басқармалары Жол картасының іске асырылуын қамтамасыз етіп, атқарылған жұмыстар туралы ақпаратты әр тоқсан сайын келесі айдың 5-күніне дейін Қазақстан Республикасы Оқу-ағарту министрлігінің Техникалық және кәсіптік білім департаментіне ұсынуы қажет.

32. 2026–2027 оқу жылында техникалық және кәсіптік білім берудің тартымдылығын, жұмысшы мамандықтарының беделін арттыру

2026–2027 оқу жылында техникалық және кәсіптік білім берудің тартымдылығын арттыру, жұмысшы мамандықтарының беделін көтеру және жастардың мамандықты саналы таңдауына жағдай жасау мақсатында бірыңғай ақпараттық-коммуникациялық жұмыс ұйымдастырылады. Ол бойынша медиа-жоспар бекітіліп өңірлерге жолданды.

Кәсіптік бағдар беру жұмысын күшейту, техникалық және кәсіптік білім берудің, сондай-ақ жұмысшы кәсіптердің беделін арттыру мақсатында әлеуметтік желілерде, орталық және жергілікті мемлекеттік органдардың ресми интернет-ресурстарында, сондай-ақ бұқаралық ақпарат құралдарында техникалық және кәсіптік білім беруді және жұмысшы кәсіптерді ақпараттық сүйемелдеу және танымал ету жөніндегі Медиажоспардың орындалуын қамтамасыз ету қажет.

Медиажоспарға сәйкес білім алушыларды, ата-аналарды, педагогтерді және жастарды қоса алғанда, мақсатты аудиторияны қамти отырып, ақпараттық материалдардың тұрақты әрі сапалы орналастырылуын қамтамасыз ету. Сұранысқа ие жұмысшы кәсіптерді, техникалық және кәсіптік білім алу мүмкіндіктерін, түлектердің табысты еңбек жолдарын, студенттердің жетістіктерін және одан әрі жұмысқа орналасу перспективаларын танымал етуге ерекше назар аудару.

Медиажоспар іс-шараларының толық әрі уақтылы орындалуын бақылауды қамтамасыз ету, сондай-ақ жүргізілген жұмыс және орналастырылған ақпараттық материалдар туралы ақпаратты белгіленген мерзімдерде ұсыну.

Негізгі жұмыс төрт бағытта жүзеге асырылады:

Кәсіптік бағдар – 7–11 сынып оқушыларының кәсіби қызығушылығы мен бейімділігін диагностикалау, колледждермен таныстыру, кәсіби сынамалар, шеберлік сабақтары, экскурсиялар, ашық есік күндері және қабылдау науқаны туралы ақпараттық түсіндіру жұмыстарын жүргізу.

ТЖКБ мен жұмысшы мамандықтарын ақпараттық ілгерілету – заманауи және сұранысқа ие мамандықтарды, мемлекеттік тапсырысты, жаңа мамандықтарды, еңбек нарығындағы мүмкіндіктерді, жалақы мен мансаптық өсуді БАҚ, ресми интернет-ресурстар және әлеуметтік желілер арқылы жүйелі түрде насихаттау. Негізгі акцент – нақты түлектердің, жас мамандардың, WorldSkills чемпиондары мен еңбек адамдарының «Табыс тарихтарын» көрсету.

Колледждер, жұмыс берушілер және бизнес арасындағы серіктестікті көрсету – дуальды оқыту, тәлімгерлік, өндірістік практика, кәсіпорындарға экскурсия, жұмыс берушілердің шеберлік сабақтары, Jas Skills, Junior Skills, WorldSkills сияқты жобаларды ақпараттық сүйемелдеу. Бұл ретте колледж бен жұмыс берушінің бірлескен жұмысының нақты нәтижелері жарияланады.

Ақпараттық науқанды талдамалық сүйемелдеу – республикалық және өңірлік медиакеңістікті тұрақты мониторингтеу, жарияланымдар мен әлеуметтік желілердегі қамту, қаралым және аудиторияның белсенділігін талдау, өңірлік медиа-жоспарлардың орындалуын бақылау. Жыл қорытындысында жұмысшы мамандықтарына деген қоғамдық көзқарастың өзгеруі бағаланып, келесі кезеңге атқарылатын міндеттер бойынша ұсынымдар әзірленеді.

Оқу-ағарту министрлігі жалпы үйлестіруді жүзеге асырады, жергілікті атқарушы органдар өңірлік медиа-жоспарларды әзірлеп, колледждер мен жұмыс берушілердің қатысуын қамтамасыз етеді.